

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

อุระษา ไชยบิล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวอุระษา ไชยบิล แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร บุภาค) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

..... (รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร บุภาค) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิทา ดีเมืองซ้าย)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย : อรุษา ไชยบิล

ปริญญา : รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ยุภาพร ยูภาส

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่
เปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการ
ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม
จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 168 คน โดยการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
โดยเปิดตารางของเครจซี และมอร์แกน แล้ว สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่าง
โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way
ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ ระดับ
การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุพบว่า แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกาดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
มีดังนี้ ควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ ควรมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับ

การจัดซื้อจัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึง
ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The Operation according to the Good governance principle of Sub-district Local Administration Organizations in Muang Nakhanpanom District, Nakhanpanom province.

AUTHOR : Urasa Chaiyabil

DEGREE : M.P.A(Public Administration)

ADVISORS : Asso.Prof. Dr.Yupaporn Yupas

Major Advisor

Asst.Prof.Dr.Pakdee Phosing

Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

The objective of this research was aimed to study the level of, Compare the operation Classified by gender, age, education, work experience and suggestion about opinion of sub-district local administration organizations members toward operation according to the good governance principle of sub-district local administration organizations in Muang Nakhanpanom District, Nakhanpanom province. The samples used in this research is sub-district local administration organizations members amount 168 people determine by Krejcie and Morgan's table using stratified random sampling and simple random sampling. The research used questionnaire with the discrimination power between 0.23 to 0.85 and reliability at .89 The statistics for analysis were used percentage, mean, frequency, standard deviation

The research results were found as follows ; 1) The Operation according to the Good governance principle of Sub-district Local Administration Organizations in Muang Nakhanpanom District, Nakhanpanom province as overall were at moderate level. 2) The results comparison of the Operation according to the Good governance principle of Sub-district Local Administration Organizations in Muang Nakhanpanom District, Nakhanpanom province classified by gender, occupation and work experience found that have significant no difference, and classified by age found that has significant difference in the level of statistical significance level at .05. 3) Suggestion about opinion of sub-district local administration

organizations members toward operation according to the good governance principle of sub-district local administration organizations in Muang Nakhanpanom District, Nakhanpanom province follow : Sub-district administration organizations should be to investigate complaints. Should be disclosed to the public perception about the purchase hired by the village community. And Sub-district administration organizations should have public relations for people access information thoroughly.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยที่มีคุณค่าทางวิชาการมิได้เกิดขึ้นมาอย่างง่ายดาย หากเกิดจากความมุ่งมั่น
ทั้งพลังกายพลังใจของผู้ศึกษา และคณาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยประธานสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และขอกราบ
ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัจญา เคนาภูมิ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และ รองศาสตราจารย์
ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ซึ่งจุดประกายปัญญา ชี้แสงสว่างในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

ขอบพระคุณบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง
นครพนม จังหวัดนครพนม ที่ให้ความร่วมมือการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณความรักความห่วงใย สุดที่จะหาใดเปรียบของครอบครัว ไชยบิล ซึ่งเป็นแรง
บันดาลใจอันสูงสุด จนการทำวิจัยสำเร็จไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบบูชาพระคุณบุพการี ครู-อาจารย์ บุคคล
ที่มีส่วนร่วมทุกท่าน ที่ให้การศึกษาอบรมสั่งสอนและผู้ที่ให้การอุปถัมภ์ช่วยเหลือมาโดยตลอด
ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความมานะพยายาม จนประสบผลสำเร็จเป็นประโยชน์เพื่อสังคมต่อไป

อุระษา ไชยบิล

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	9
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน	24
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล	26
บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดของการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

หัวเรื่อง	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	91
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	99
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	102
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	105
ประวัติผู้วิจัย	111

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงองค์ประกอบของธรรมเนียมปฏิบัติที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน (ก.พ) 12
2	ตัวชี้วัดธรรมเนียมปฏิบัติของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 23
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 45
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม 55
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน 57
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักนิติธรรม จำแนกเป็นรายข้อ 58
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักคุณธรรม จำแนกเป็นรายข้อ 59
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความโปร่งใส 61
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกเป็นรายข้อ 62
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ 64

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกเป็นรายชื่อ	66
12 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	67
13 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	68
14 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านหลักความโปร่งใส	70
15 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านหลักการมีส่วนร่วม	70
16 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ การศึกษาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	71
17 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	73
18 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	74

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 การหาผลรวมและค่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 100
- 2 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 103

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารราชการแผ่นดินต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร ให้เป็นไปตามหลัก “นิติรัฐ” (Rule of Law) เมื่อฝ่ายบริหารมีกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดิน ประชาชนซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายจึงต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเช่นกัน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับ “หลักธรรมาภิบาล” (Good Governance) เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 พระราชบัญญัติปฏิบัติราชการทางการปกครอง พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สิทธิในการรับรู้ข่าวสารของราชการหรือ “สิทธิได้รู้” (Right to know) ของประชาชนเป็นต้น โดยสิทธิดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใส เมื่อการดำเนินการของฝ่ายปกครองตั้งอยู่บนความโปร่งใส ย่อมทำให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนที่มีอยู่ตามกฎหมาย ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้โดยชอบธรรมตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนไว้ กล่าวคือ ข้อมูลข่าวสารของราชการต้องเปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น ซึ่งจะกลับกับแนวปฏิบัติในอดีตที่ผ่านมาที่ข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นความลับ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้หลักในเรื่องความโปร่งใสมารองรับสิทธิของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย (กฤษฎี เพิ่มทันจิตต์, 2554 : 1)

สำหรับในประเทศไทย ธรรมาภิบาล (Good Governance) เริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 และหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 กล่าวคือก่อนหน้านี้นักไทยเราไม่เคยได้ยินหรือแม้กระทั่งรู้จักคำว่าธรรมาภิบาล หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance เลย จนกระทั่งเกิดสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ “ฟองสบู่แตก” ในปี 2540 โดยคำนี้มิใช่เป็นการคิดขึ้นมาได้เองในหมู่คนไทย หรือจากบรรดาผู้บริหารระดับสูงทั้งหลายในเมืองไทย แต่เป็นการบัญญัติและระบุจากสถาบันการเงินในต่างประเทศ โดยเฉพาะสถาบันการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ที่มุ่งเน้นย้ำความหมาย และหลักการ

สำคัญว่า “ประเทศไทยจะรอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจได้ และไม่หวนกลับไปสู่วิกฤติครอบสอง จะต้องเป็นสังคมธรรมาภิบาล” ในขณะนั้นผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ และมีบทบาทนำ ได้แก่ นายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งเป็นประธานกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ 2540 ได้เริ่มเปิดประเด็นว่า “ความล้มเหลวในด้านการจัดการด้านเศรษฐกิจของชาติที่ผ่านมาจนสะสมกลายเป็นวิกฤตการณ์ในยามนี้ ล้วนเป็นผลมาจากระบบการเมือง และนักการเมืองทั้งสิ้น” (อานันท์ ปันยารชุน, 2555 : 3)

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง กล่าวคือ จากเดิมจะเน้นการรวมศูนย์อำนาจ นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการกระจายอำนาจมากขึ้นและได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสในการบริหารภายในท้องถิ่นของตนเองได้ ทั้งนี้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วไป ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล) และระบบพิเศษที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่รูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การที่สะท้อนถึงการกระจายอำนาจที่ลงไปถึงประชาชนมากที่สุด (วิศรา รัตนสมัย, 2553 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบลเป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในระดับตำบลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองและมีอำนาจอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเองได้ แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาจากเงื่อนไขการจัดตั้ง ปัญหาอำนาจหน้าที่ ปัญหาการคลังของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาอำนาจอิทธิพล ปัญหาการขาดทักษะการบริหาร และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายทำให้มีการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแนวคิดหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในองค์กร คือ แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาล (สุวรรณ พินิตานนท์, 2550 : 5)

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นองค์กรหนึ่งที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทั้งหมด 12 แห่ง มีภารกิจครอบคลุมการพัฒนาท้องถิ่นหลายประการได้แก่ การพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริการสาธารณสุข โภค สุข สาธารณูปการต่าง ๆ การส่งเสริมหรือฝึกอาชีพ ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม จัดการที่อยู่อาศัยและจัดการชุมชนแออัดสถานที่พักผ่อน ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และสิทธิเสรีภาพของประชาชน การรักษาความสะอาด กำจัด สิ่งปฏิกูล ขยะ ของเสีย น้ำเสีย การสาธารณสุข การจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การรักษาความปลอดภัย และอื่น ๆ จึงมีภารกิจมากมายที่ต้องดำเนินงาน ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งในด้านงบประมาณ กำลังคน รวมถึงองค์ความรู้ที่จะไปจัดการกับปัญหาของท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาตำบล การตรวจสอบการกำกับดูแลได้ง่ายที่สุด แต่อย่างไรก็ตามทางหน่วยงานก็ยังไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เนื่องจากยังขาดงบประมาณและการจัดการที่ดี นับวันการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มจำนวนของประชากรในเขตพื้นที่มีแนวโน้มจะขยายตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม (องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย, 2557 : 10-13)

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีองค์ประกอบของธรรมาภิบาลประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม เป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดี หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต หลักความโปร่งใส เกี่ยวข้องกับ กระบวนการทำงาน

ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมาข้อมูลต่างๆตรวจสอบได้ตรงกับความเป็นจริงของข้อมูลนั้นๆ ได้ หลักการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลในการคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติ และประเมินผลในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนและสังคม หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและความกล้าที่จะยอมรับผลจากกระทำของตน และหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ดังนั้น การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

จากที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เกี่ยวกับการจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. สมาชิกสภาในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลัก
 ธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติขององค์การ
 บริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของกัลยา
 เนติประวัติ (กัลยา เนติประวัติ. 2554 : 11-13) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้
 ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลัก
 ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครพนม
 จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 แห่ง ได้แก่อาจสามารถ
 องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย องค์การบริหารส่วน
 ตำบลโพธิ์ตาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกรูคู องค์การ
 บริหารส่วนตำบลวังตามัว องค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ องค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย
 องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า องค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง และองค์การบริหารส่วน
 ตำบลบ้านกลาง

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 ในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 298 คน (สำนักงานการ
 เลือกลงประจำจังหวัดนครพนม. 2556 : 5)

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิด
 ตารางของ เกรจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 267 ; อ้างถึงในสมเกียรติ
 เกียรติเจริญ. 2552 : 55) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบ
 แบบสอบถาม ประกอบด้วย

4.1.1 เพศ

4.1.2 อายุ

4.1.3 ระดับการศึกษา

4.1.4 ประสบการณ์การทำงาน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม
 จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

4.2.1 หลักนิติธรรม

4.2.2 หลักคุณธรรม

4.2.3 หลักความโปร่งใส

4.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

4.2.5 หลักความรับผิดชอบ

4.2.6 หลักความคุ้มค่า

5. ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษาคือ ตั้งแต่เดือน 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 31 ตุลาคม
 พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่
 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าคือ
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลคำเตย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย องค์การ
 บริหารส่วนตำบลกรูคู องค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลวังตามัว
 องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก และองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลขามเต่า

เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การ
 บริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม อันประกอบไปด้วย
 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบล จากประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 9 ในที่นี้หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 12 แห่ง

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีหลักในการปฏิบัติ 6 หลัก

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการออกข้อบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมผลบังคับใช้กับชุมชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมผลบังคับใช้กับชุมชน

2. หลักคุณธรรม หมายถึง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่รับสินบน ให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักของความถูกต้องและเป็นธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความสุภาพ เป็นมิตรและปฏิบัติงานบนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การดำเนินงาน มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณชน เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานและโครงการต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วทั้ง ร้องเรียน การจัดซื้อ-จัดจ้างได้ โดยมีศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบตลอดเวลาและข้อมูลข่าวสาร ที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานได้ใช้กลไกประชาพิจารณ์ในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการรับฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีงบประมาณและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารรับฟังและนำข้อเสนอข้อร้องเรียนของประชาชนไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ มีการบันทึกเรื่องร้องเรียนและมีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นให้ประชาชน หรือผู้ร้องเรียนทราบองค์การบริหารส่วน

ตำบล นำโครงการกิจกรรมที่เสนอต่อประชาชนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารและพนักงานผู้บริหาร เอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน จัดให้มีบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรมทั่วถึง และเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดผู้บริหารพร้อมรับผิดชอบ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การดำเนินงานดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างโดยมุ่งเน้นให้เกิดความประหยัดงบประมาณและคุ้มค่าที่สุดได้ใช้งบประมาณไปอย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ท้องถิ่นได้รับการตรวจสอบการใช้วัสดุครุภัณฑ์เป็นประจำทุกปีจัดสรรอัตรากำลังของบุคลากรมีความเหมาะสมกับปริมาณงานและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน

การปฏิบัติงาน หมายถึง ภารกิจหน้าที่ ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคู่กับตำแหน่ง ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตาม ต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคู่กับตำแหน่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อสารสนเทศนำไปประกอบการพัฒนาการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยแนวคิดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล
4. บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของธรรมาภิบาล (Good Governance) ในบริบทของสังคมไทย

คำว่า "Good Governance" ถูกแปลเป็นภาษาไทยหลายคำ เช่น **ธรรมรัฐ** **ธรรมราชย์** **กลไกประชารัฐ** **ธรรมาภิบาล** และ **การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี** เป็นต้น ซึ่งจากการทบทวน วรรณกรรมสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1.1 "ธรรมาภิบาล" ในความหมายของคำว่า "ธรรมรัฐ" "ธรรมราชย์" และ "กลไกประชารัฐ" ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในช่วงกว่า ทศวรรษที่ผ่านมาธรรมาภิบาลหรือ Good Governance ได้เป็นที่กล่าวถึงเป็นอย่างมากตั้งแต่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงต้นของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จนได้กลายเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจอย่างมาก มีการศึกษาและวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับสากลและในประเทศไทย โดยเฉพาะในแวดวงวิชาการสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการได้ให้ความสนใจหลักธรรมาภิบาลกับการปฏิรูประบบราชการเพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยแรกเริ่มนั้นคำว่า Good Governance แปลอย่างตรงไปตรงมาว่า การบริหารจัดการที่ดีซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง

ของคำว่า Governance ที่หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่างๆรวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าไปด้วยนั้น มีนักวิชาการกลุ่มต่างๆได้พยายามบัญญัติศัพท์ เป็นคำไทยขึ้นมาแทนหลังจากที่รัฐบาลไทยได้แสดงความจำนงกู้เงิน จำนวน 17.2 พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐจากกองทุนระหว่างประเทศ (IMF) ดังจะกล่าวต่อไปนี้ จากที่ประชุมคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ระบุในจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐบาลไทย เป็นการ กระตุ้นให้นำหลักการ Good Governance มาใช้เพื่อจัดการกับวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งได้ใช้คำว่า "ธรรมรัฐ" มาใช้แทนคำว่า Good Governance

อานนท์ ปันยารชุน (2542 : 1) ให้ความหมายของธรรมรัฐว่าเป็นผลลัพธ์ของการ จัดการ กิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำ ลงในหลาย ทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การ ผลสัมฤทธิ์ประโชชน์ที่ หลากหลายและขัดแย้งกันได้ และธรรมรัฐ คือ องค์กรประกอบที่ทำให้ เกิดการจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่า นโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผล ซึ่งหมายถึง บรรทัดฐานเพื่อให้แน่ใจว่า รัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน สำหรับ องค์กรประกอบของธรรมรัฐคือ 1) Accountability คือ ความรับผิดชอบและมีเหตุผลที่อธิบายได้ 2) Participation คือ ต้องมีการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) Predictability คือ จะต้องมีการ คาดการณ์ได้ และ 4) Transparency คือ จะต้องมีความโปร่งใส

1.2 "Good Governance" ในความหมายของคำว่า "ธรรมาภิบาล" สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI) (2541) เป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับมอบหมาย จากรัฐบาลให้หา แนวทางในการแก้ไขปัญหาและกอบกู้ประเทศให้พ้นวิกฤติ ได้บัญญัติคำว่า "ธรรมาภิบาล" ขึ้น และต่อมามีผู้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ไว้อีกดังนี้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 10) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็น ระบบ โครงสร้าง กระบวนการความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมใน การบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

เจริญพงษ์ วิญญูณรงค์ (2543 : 3) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์การ ปกครองบำรุงรักษาบ้านเมืองที่ดี หรือกฎเกณฑ์ที่ดีของบ้านเมืองและสังคม โดยมีขอบเขตของ ความหมายรวมถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) ได้เสนอหลักธรรมาภิบาลต่อสำนัก นายกรัฐมนตรีแล้วยังได้มีการเพิ่มเติม โดยเป็นผลมาจากการประชุมประจำปีระหว่าง ส่วน ราชการ หน่วยงาน และองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาครัฐกับสำนักงาน ก.พ.

ซึ่ง ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2543 โดยยังยึดหลักพื้นฐานทั้ง 6 ประการอยู่ ซึ่งทาง สำนักงาน ก.พ. ได้ตระหนักถึงการบริหารทรัพยากรบุคคลและการให้บริการภาคราชการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักนิติธรรม กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกครองคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้พร้อมทั้งได้รับ การยอมรับจากประชาชน ทำให้ประชาชนตระหนักถึงประสิทธิภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจ กฎเกณฑ์ต่างๆและมีส่วนในกรณีต่างๆ
2. หลักคุณธรรม การร้องเรียนร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆทั้งในและนอก องค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในองค์กรดีขึ้น มีการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรในชาติ อย่างเกิดประโยชน์มากที่สุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย
3. หลักความโปร่งใส จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน
4. หลักการมีส่วนร่วม ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆรวมถึงการประหยัด งบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นหรือผู้ได้รับผลกระทบ
5. หลักความรับผิดชอบ การได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้องการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ
6. หลักความคุ้มค่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

จากหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักข้างต้น สามารถแสดงตัวชี้วัดของ ธรรมาภิบาลที่เสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงองค์ประกอบของธรรมเนียมปฏิบัติที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน (ก.พ)

องค์ประกอบของธรรมเนียมปฏิบัติ	ตัวชี้วัด
1. หลักนิติธรรม	1.1 กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆมีความเป็นธรรม สามารถ ปกครองคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ 1.2 มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป 1.3 การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน 1.4 ประชาชนตระหนักถึงเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจ กฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ
2. หลักคุณธรรม	2.1 การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆทั้ง ใน และนอกองค์กรลดลง 2.2 คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริการจัดการและใช้ ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย
3. หลักความโปร่งใส	3.1 จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3.2 เกณฑ์ในการดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ ยอมรับ 3.3 ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและ เปิดเผยต่อ สาธารณะ
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.1 ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆรวมถึงการประหยัด งบประมาณ 4.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่างๆ รวมถึง คุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล	ตัวชี้วัด
5.หลักความรับผิดชอบ	5.1 การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง 5.2 การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ
6. หลักความคุ้มค่า	6.1 คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน 6.2 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ 6.3 ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดโดยการนำเสนอองค์ประกอบธรรมาภิบาลจาก Sam Agere (2000 ; อ้างถึงใน ไชยวัฒน์ คำชู. 2545 : 26), ซัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ (2542), วนิดาแสง สารพันธ์ (2543 : 39), สุรชัย ขวัญเมือง (2549 : 32), สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544), สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (2543), ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบธรรมาภิบาลได้ดังต่อไปนี้ 1) หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย โดยจะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งมี ความรัดกุม และรวดเร็วด้วย 2) หลักคุณธรรม (Virtues) ได้แก่ การยึดมั่นในเรื่องความถูกต้อง ดึงมการส่งเสริมให้มีจริยธรรม และคุณธรรมของทุกภาคส่วน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความ มีระเบียบวินัย 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย โดยส่วนราชการต้องมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน พร้อมทั้งมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือคณะทำงาน โดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างรวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำ

ของตนเอง 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

2. ธรรมภิบาลในภาคราชการ

ธรรมภิบาล (Good Governance) ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ใหม่ของการบริหารงานภาคราชการ แนวคิดนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับลักษณะในเชิงสถาบัน เช่น ประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน การรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ความโปร่งใส และการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบราชการ ซึ่งทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ให้ เทคนิค กลยุทธ์และวิธีการ เพื่อใช้สำหรับปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติราชการ และที่สำคัญ กว้านั้น คือ เพื่อช่วยกำกับกลไกต่างๆ ของรัฐบาลให้ทำงานด้วยความระมัดระวัง และตระหนักถึง เรื่องต้นทุนค่าใช้จ่าย ตลอดจนการทำงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

พิทยา บวรวัฒนา (1997) ได้นำเสนอการเปลี่ยนกระบวนการที่ใหม่ของภาคราชการไว้ 4 ประการดังนี้

1. ราชการควรมีขนาดเล็กลงและทำอะไรที่น้อยลง
2. ราชการต้องมีวิสัยทัศน์และมีความยืดหยุ่นต่อการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สังคมโลก ในยุคโลกาภิวัตน์
3. ในอนาคตประชาชนจะต้องมีความต้องการเข้ามาตรวจสอบราชการมากขึ้น การดำเนินการใด ๆ ของราชการต้องมีการแสดงความรับผิดชอบต่อ
4. มองไปถึงผู้มีส่วน ได้เสียต้องให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

สุธรรม สงศิริ (2547) ได้กล่าวถึงหลักของธรรมภิบาลในภาคราชการว่าจะมีลักษณะดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักของวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่ประชาชนหรือผู้ที่มาใช้บริการ (Clear statement-high service quality)
2. ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่และบทบาทของตน (Public Statementว่าจะทำหน้าที่อย่างไร โดยวิธีอะไรที่จะบรรลุเป้าหมาย)
3. ส่งเสริมค่านิยม (Values) ขององค์กร และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของธรรมภิบาลโดยการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Behaviors) (Moral integrity and etiquette in the responsiveness to the diverse public)

3.1 มีการสื่อสารที่ดี การตัดสินใจอย่างโปร่งใส และมีการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม (Providing Information to Flow two-ways)

3.2 พัฒนาศักยภาพและความสามารถของส่วนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ผู้บริหารต้องมีความสามารถและพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง)

3.3 การเข้าถึงประชาชน และต้องรับผิดชอบต่อการทำงานและผลงานอย่างจริงจัง

ซึ่งจากความเปลี่ยนแปลงเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 "รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน" (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2544 : 3-4) ได้ถือกำเนิดขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญเพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐมีการบริหารการปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น ซึ่งสามารถสรุปเป้าหมายร่วมกันได้ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ การให้ความสำคัญในความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะบริหารงานอย่างคล่องตัว แต่ในขณะเดียวกันต้องรับผิดชอบต่อผลงานนั้นๆ แทนการยึดมั่นในการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ วิธีการอย่างเดียว เหมือนเช่นในอดีต

2. การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ ได้แก่ การเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐ กล่าวคือ การกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงอนาคต มีการบังคับใช้กฎหมายที่เสมอภาค เป็นธรรม และองค์การบริหารอิสระมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3. การบริหารแบบพหุภาคี ได้แก่ การบริหารที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายตัดสินใจ หรือร่วมปฏิบัติการ ให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน หรือผู้รับบริการ และเป็นการบริหารเพื่อลดการผูกขาดและรวมศูนย์อำนาจแบบในอดีต

ทางด้านฝ่ายบริหาร โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญของ ธรรมนูญบาลจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว) ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลัก

คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการ ให้เป็นไป ตามกฎหมาย การกำหนดกฎกติกาและการปฏิบัติตาม กฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก
2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุน ให้ ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคน ในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความ โปร่งใส
4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ
5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในการ รับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสีย จากการกระทำของตนเอง
6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในเวทีโลก และรักษาพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้ สมบูรณ์ยั่งยืน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด

ในปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปเชื่อมโยงกับประชาชนและการบริหารแบบ เอกชนมากขึ้น เห็นได้จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ ดี พ.ศ. 2546 โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้นำหลักการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) และหลักการบริหารราชการแนวใหม่ (New Public Management) มาปรับใช้ในการพัฒนาระบบราชการ โดยกำหนดเป้าหมายของการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามมาตรา 6 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ได้แก่ การ บริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายซึ่ง สุรัชช ขวัญเมือง (2549 : 30-32) สรุปไว้ดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้หลักประชาชนเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผนพัฒนา และนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อ รัฐสภามีขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใสทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต และสามารถตรวจสอบได้มี การวิเคราะห์ผลดีผลเสีย รับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชน และเร่งแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติราชการโดยเร็ว

2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยใช้หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ จัดทำข้อตกลง ผลงานเพื่อแสดงความรับผิดชอบ และคณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอด ระยะเวลาการบริหาร

3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ มีการประเมินความคุ้มค่าใน การปฏิบัติภารกิจแห่งรัฐของส่วนราชการต่าง ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณถึงผลกระทบ ทางสังคม การจัดซื้อจัดจ้างต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส เทียบธรรม คำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน และสังคม

4. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระจายและมอบอำนาจตัดสินใจให้แก่ผู้ที่ให้บริการที่ ใกล้ชิดประชาชน ทบทวน ปรับปรุงและลดขั้นตอนการทำงาน ในพื้นที่ให้จัด ศูนย์บริการร่วม สำหรับประชาชน

5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ มีการทบทวนภารกิจและ หน้าที่ของหน่วยราชการ โดยคำนึงถึงความจำเป็น งบประมาณ ความคุ้มค่า และนโยบายรัฐ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ทบทวนภารกิจของส่วนราชการ และพิจารณาขุบเล็ก รวม เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม และถ่ายโอน ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ทบทวน และปรับปรุง กฎหมาย และกฎระเบียบให้สอดคล้องกัน

6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการอำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ผู้รับบริการและประชาชน จัดระบบการให้ข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน รับเรื่องร้องเรียนและชี้แจงข้อมูลโดยเร็ว ดำเนินการแก้ไขกฎระเบียบที่ทำให้เกิดความล่าช้า เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างและสัญญา

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินความพึงพอใจของ ประชาชนโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอก และมีรางวัลผลสำเร็จของงาน มีการกำหนดหลักเกณฑ์ การประเมินผลผู้บริหาร งบประมาณที่เหลื่อมล้ำอันเกิดจากการประหยัด และเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถนำกลับไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานและการปฏิบัติราชการ

จากที่กล่าวมานั้นนำไปสู่การจัดการราชการยุคใหม่ (New Public Management, NPM) ซึ่งมีกระบวนการทัศน์ในการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Paradigm in Public Administration) ที่เน้นในเรื่องการบริการคุณภาพสูง ความพึงพอใจของผู้รับบริการ รัฐพึงทำบทบาทเฉพาะที่จำเป็นและที่ทำได้ดี โดยยอมรับและเปิดกว้างที่จะทบทวนบทบาทภารกิจของภาคราชการ โดยรัฐส่งเสริมและสนับสนุนภาคีต่างๆ ให้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมทำงาน ติดตามตรวจสอบ ลดการควบคุม และกระจายอำนาจการควบคุมจากทั้งระดับบนและส่วนกลาง ให้อำนาจการจัดการแก่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อผลงาน โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพิ่มประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความรวดเร็ว ลดขั้นตอน และกฎระเบียบ ที่ไม่จำเป็น การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์มีการจัดสรรทรัพยากรที่เน้นเป้าหมายผลงานและใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารและการให้บริการ นอกจากนี้กระแสสังคมประชาธิปไตยยุคใหม่ที่เรียกร้องสังคมที่มีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องนำมาซึ่ง การปฏิรูประบบราชการ

3. การประเมินธรรมาภิบาล

จากการที่มีการปฏิรูประบบราชการเกิดขึ้นอย่างจริงจังในช่วงรัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับ "หลักธรรมาภิบาล" เมื่อมีการพัฒนาระบบราชการแล้ว รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยในมาตรา 3/1 ที่กล่าวถึงการให้มีการบริหารระบบราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีสองหน่วยงานที่มีการจัดตั้งเกณฑ์ในการ ประเมินธรรมาภิบาล คือ กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น และสถาบันพระปกเกล้า

3.1 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้แบบประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี โดยมีหัวข้อในการประเมินคือ

3.1.1 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน จะตรวจสอบในเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ความพึงพอใจของประชาชน การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

3.1.2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ จะเป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

3.1.3 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ตรวจสอบว่ามีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ การเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณ รายจ่าย ประจำปี การวางระบบควบคุมภายในเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

3.1.4 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบการมอบอำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณา การสั่ง การอนุญาต อนุมัติ หรือปฏิบัติราชการ ในเรื่องที่ทำให้บริการประชาชน เป็นต้น

3.1.5 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ตรวจสอบว่ามีการปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ตามลำดับขั้นตอน มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เป็นต้น

3.1.6 การพัฒนาความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตรวจสอบว่ามีการพัฒนาความรู้ให้แก่ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นอย่างไร มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3.2 สถาบันพระปกเกล้า จะใช้รูปแบบการประเมินเป็นการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรอกข้อมูลต่างๆลงใน ใบสมัคร โครงการรางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นได้ว่าทางสถาบันพระปกเกล้า มุ่งเน้นการประเมินไปใน 2 หลักของธรรมาภิบาล คือ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม และให้ชื่อรางวัลว่า รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชน ซึ่งต่างกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้ชื่อรางวัลว่า รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี หรือรางวัลธรรมาภิบาลอย่างตรงตัว หลักการประเมินของสถาบันพระปกเกล้า แบ่งออกเป็น 6 หมวด

3.2.1 หมวดการจัดทำแผนและการประสานงาน พิจารณาจากการแต่งตั้งประชาชนหรือ ผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรชุมชน เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดประชุม คณะกรรมการ เป็นต้น

3.2.2 หมวดจัดทำโครงการและกิจกรรม พิจารณาจากวิธีการให้ประชาชนได้รับรู้ถึง โครงการและกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้างหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

3.2.3 หมวดการประชุมสภา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาว่ามีช่องทางให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจการสภาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

3.2.4 หมวดงบประมาณ ภาษี อากร ค่าธรรมเนียม และการจัดซื้อจัดจ้าง พิจารณาจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการวางระบบควบคุมภายในของตนเอง หรือไม่ เป็นต้น

3.2.5 หมวดส่งเสริมขีดความสามารถของประชาชน กลุ่ม องค์การชุมชน ตลอดจนการ คุ้มครอง ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาจากว่า องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นมีการจัดทำหรือสนับสนุนกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการส่งเสริมศักยภาพ ของกลุ่ม/องค์การชุมชนหรือไม่ เป็นต้น

3.2.6 หมวดการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต พิจารณาว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัด โครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับคนพิการ คนกลุ่มน้อย ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน สตรี ครอบครัว และอื่นๆหรือไม่ เป็นต้น

จากการประเมินข้างต้น เป็นการประเมินจากสองหน่วยงาน โดยจะเห็นว่าแบบประเมิน ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการประเมินที่ครอบคลุมทุกด้านมากกว่าของสถาบันพระปกเกล้าที่เน้นสองด้านคือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น ใน การศึกษาระดับธรรมาภิบาลครั้งนี้จะใช้แบบประเมินของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลัก

4. องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือนเป็นผลมาจากการประชุมประจำปี ระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (พ.ศ.2542) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (กัลยา เนติประวัติ. 2554 : 11-13)

4.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายถูกต้องเป็นธรรม การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพ ความ ยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การทำงาน หรือการประชุมในตรงเวลา การให้บริการประชาชนให้เสมอกัน รวมถึงข้อตกลง ในการสับเปลี่ยนหน้าที่กันภายในองค์กร

4.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับองค์กร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพให้มีความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งจัดระบบงานเพื่อ ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการ คือมีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

4.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคน ในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความ โปร่งใส มีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้อย่างสะดวกมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

ในระดับองค์กร หมายถึง ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่อกัน และสามารถ ตรวจสอบการทำงานได้ และภายในองค์กรต้องมีความ โปร่งใสในการตัดสินใจการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้และ เสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าการแสดงความคิดเห็น การ ไตร่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ หรือ อื่น ๆ

ในระดับองค์กร หมายถึง การวางระบบรับฟังความคิดเห็น และการรับฟัง เรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและขณะเดียวกัน ภายในองค์กรเองต้อง สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในด้วย

4.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึก ในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้น ในการแก้ไขปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผล การกระทำของตน

ในระดับองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐ ใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้มีความรับผิดชอบในทุกระดับ มีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จณรงค์ให้ ประชาชนรับผิดชอบ

4.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการให้มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับองค์กร หมายถึง ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจ เอกชนหรือภาคประชาชนทำได้และมีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไปเลือกเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ (กัลยา เนติประวัตติ, 2544 : 11-13) มากำหนดเป็นตัวแปรตามในกรอบการวิจัยครั้งนี้และมาทำการศึกษาเนื่องจากการตีความหมายของธรรมาภิบาลที่มีความแตกต่างกันออกไปซึ่งจะนำมาสู่การเสนอองค์ประกอบของธรรมาภิบาล

5. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล

สำหรับตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ถ้าพิจารณาจากของธนาคารโลก จะวัดจากเสรีภาพ (Voice) และการตรวจสอบ (Accountability) เสรีภาพทางการเมือง (Political Stability) ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Effectiveness) คุณภาพการปรับตัว (Regulatory Quality) การปกครองโดยกฎหมาย (Rule Of Law) และการควบคุมการทุจริต (Control of Corruption) ซึ่งเป็นการพิจารณาในระดับประเทศ แต่การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารราชการส่วนต่าง ๆ ของประเทศและกำหนดตัวชี้วัดที่แตกต่างกันออกไปในรายละเอียด บางข้อเช่น ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดตัวชี้วัดความเป็นธรรมาภิบาลดังต่อไปนี้ คือ หลักนิติธรรม จะพิจารณาถึงข้อบัญญัติ / ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งข้อร้องเรียนต่าง ๆ หลักความรับผิดชอบ พิจารณาจากการประชุมสภาท้องถิ่น หลักความโปร่งใส พิจารณาจากเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้เปิดเผยหรือไม่ หลักการมีส่วนร่วม พิจารณาว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมีการจัดทำ ประชาพิจารณ์การไต่สวนสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการวางแผนกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณประจำปี หรือการบริหารจัดการอื่นๆของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ หลักประกันประสิทธิภาพและประสิทธิผล พิจารณาจาก รายงานผล

การตรวจสอบทางการเงินและบัญชีของจังหวัด / อำเภอ และตรวจสอบหลักฐานการโอนเงิน
งบประมาณรายจ่ายประจำปี

ทั้งนี้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยก็ได้กำหนดตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ที่คล้าย ๆ กับของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แต่เพิ่มหลักคุณธรรมเข้ามาด้วย ส่วนนักวิชาการท่านอื่น ๆ ก็ได้ทำการศึกษาถึงตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเช่นกัน เช่น ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ (2547 : 18-20) กำหนดตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ที่ได้แจกแจงละเอียดมากกว่าของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คือ นอกจากจะมองหลักการทั้ง 5 แล้ว ยังพิจารณาถึงการกระจายอำนาจ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความปลอดภัย การสนับสนุนทางสังคม สังคมการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นอกจากนี้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้กำหนดตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ในองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

หลักธรรมาภิบาล	ตัวชี้วัด
1. หลักนิติธรรม	1.1 การจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะต้องมีผลบังคับใช้กับชุมชน 1.2 การจัดตั้งหน่วยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 1.3 การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสของสมาชิก
2. หลักความ รับผิดชอบ	2.1 การจัดตั้งข้อบังคับงบประมาณให้ครอบคลุมปัญหาหรือกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ 2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดประชุมไม่เกินร้อยละ 20 2.3 การจัดสรรงบประมาณตำบลมากกว่า 70% ของงบประมาณการพัฒนาให้แก่โครงการในแผนพัฒนาตำบล
3. ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล	3.1 การพิจารณาการใช้งบประมาณกับผลงานที่ได้ว่าคุ้มกับเงินที่ได้จ่ายไปหรือไม่ 3.2 ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีต้องจัดเก็บได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
4. การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	4.1 ฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ใช้กลไกประชาพิจารณ์ในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนตำบลหรือไม่

หลักธรรมาภิบาล	ตัวชี้วัด
5. กรอบคุณธรรม	<p>4.2 เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ได้มีการจัดเวทีเพื่อไต่สวนสาธารณะว่าข้อเท็จจริงคืออะไร</p> <p>4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการลงประชามติของประชาชนในโครงการที่ไม่สามารถหาฉันทมติได้</p> <p>4.4 การให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ซึ่งมีการระบุไว้ในบันทึกของมหาดไทยถึง องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>4.5 การให้ประชาชนมีส่วนในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำแผนที่จัดทำแล้วมาทำประชาพิจารณ์ตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยปี 2541</p> <p>คณะผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลถูกฟ้องเรื่องทุจริตหรือไม่ มีการให้บริการประชาชนอย่างสม่ำเสมอหรือไม่</p>

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1. ความหมายของการดำเนินงาน

มีผู้อธิบายความหมายของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 30) ได้อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่า เป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไปเป็นพฤติกรรมต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบ ทั้งทางความรู้ และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2545 : 16) อธิบายว่า การดำเนินงาน มีความหมายเช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่แสดงออกโดยอาจจะสังเกตได้หรืออาจอยู่ทั้งภายในและภายนอก

สรุปได้ว่า การดำเนินงานคือ การปฏิบัติงาน การใช้ความสามารถที่บุคคล แสดงออกทางกายและเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งการดำเนินงานอาจปฏิบัติได้ทันที หรืออาจมีความล่าช้าตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ โอกาส เป็นต้น

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานไว้ ดังนี้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 32-33)

2.1 ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัวตลอดจน สิ่งอื่น ๆ ที่ คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะประชากรอย่างเดียวกันไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึง ผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2.2 ลักษณะด้านความรู้ความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคน เพื่อมาดำเนินงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความ พยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อ ใหวพริบของบุคคลที่เอาชนะ สภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้ดีว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขา สามารถคิดได้ว่าจะ ทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้นความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมอง และการปฏิบัติงาน

2.3 ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคล ที่ เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะ การ รับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของคุณลักษณะประชากร เหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความจำเป็นแต่ละงาน

2.4 ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสมกับความ จำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูงทั้งนี้ยังมีตัว แปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานนั้นคือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มี ผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะ ช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

2.5 การสนับสนุนจากองค์กรในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้องได้รับการ สนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับความต้องการงานและ ได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ

จากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานแบ่งออกเป็นลักษณะประชากร ลักษณะ ด้านความสามารถ ลักษณะด้านจิตวิทยา ลักษณะด้านความพยายามในการทำงาน และลักษณะ ด้านการสนับสนุนจากองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่นที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาตำบล การตรวจสอบการกำกับดูแลได้ง่ายที่สุด ตลอดจนเป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการระดมความรู้ และความคิดการตัดสินใจ วางแผนพัฒนา การดำเนินการ และการระดมทุนทรัพยากร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองที่มีความเหมาะสม ทั้งในแง่เชิงโครงสร้างขององค์การและในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้น โดย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบสภาตำบล และรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่ง “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)” (กระทรวงมหาดไทย. 2542 : 10-11) ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ใน มาตรา 40 ว่าด้วยสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่ได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทำโดยประกาศของกระทรวง มหาดไทยที่ประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในประกาศด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

1.1 การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่องค์การบริหารส่วนตำบล และอำนาจหน้าที่

พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 53-54)

มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

20. การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาหาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดตามที่เป็ผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สรุป การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในประกาศด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่นที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาตำบล การตรวจสอบการกำกับดูแลได้ง่ายที่สุด

บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

1. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ประวัติความเป็นมาของเมืองนครพนม ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์พอจะรวบรวมได้ความว่า เป็นเมืองสืบเนื่องมาจากอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ ซึ่งแต่เดิมตั้งอยู่ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เมื่อปี พ.ศ. 2437 ในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงปรับปรุงระเบียบการปกครอง โดยแบ่งหัวเมืองต่าง ๆ ตั้งเป็นมณฑลเมือง (จังหวัด) และอำเภอ เมืองนครพนมได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอ ชื่อ "อำเภอเมืองนครพนม" เมื่อ พ.ศ. 2437 ต่อมา ในปี 2460 ได้เปลี่ยนเป็น "อำเภอหนองบึก" เป็นหนองที่เจ้าเมืองในสมัยก่อนเคยเอาปลาบึกมาปล่อยเลี้ยงไว้ ครั้น เมื่อปี พ.ศ.2481 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่ออำเภอที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดเป็นอำเภอเมืองทั้งหมด จึงได้กลับมาใช้ชื่อ "อำเภอเมืองนครพนม" ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีพระราชกิจกัคดี เป็นนายอำเภอเมืองนครพนม คนแรก (พ.ศ. 2437 - 2441) มีพื้นที่ 853.20 ตร.กม. ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอโพนสวรรค์และอำเภอท่าอุเทน ทิศตะวันออกติดต่อกับแขวงคำม่วน (ประเทศลาว) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอธาตุพนมและอำเภอเรณูนคร ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปลาปาก และอำเภอกุสุมาลย์ (จังหวัดสกลนคร) พื้นที่ปกครองประกอบด้วย 13 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองญาติ ตำบลดงขวาง ตำบลบ้านกลาง ตำบลขามเต่า ตำบลท่าค้อ ตำบลอาจสามารถ ตำบลคำเตย ตำบลกुरूกู ตำบลวังตามัว ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลบ้านผึ้ง ตำบลนาราชควายและตำบลนาทราย 165 หมู่บ้าน มีองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 1 แห่ง จำนวนประชากร 114,118 คน (ทะเบียนราษฎร, 2553 : รายงานจำนวนประชากร) คำขวัญประจำอำเภอเมืองนครพนม คือ พระดีพระเทียมคู่บ้าน หาดสำราญคู่เมือง ริมฝั่งโขงลือเลื่อง พู่เฟื่องวัฒนธรรม นครถิ่นนี้คือ อำเภอเมืองนครพนม

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม

มี จำนวน 12 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม, 2552 : 7-16)

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ มีประวัติความเป็นมาดังนี้

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งชาวไทยแสก ให้เป็นเจ้าเมือง ที่ชื่อว่าอาทมาต มีหลวงเอกอาษา เป็นเจ้าเมือง เมื่อปี พ.ศ.2387 (หลักฐานจากจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 จ.ศ.1191 เลขที่ 3 หอสมุดแห่งชาติ) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2450 เปลี่ยนชื่อเป็นอาษามารด ต่อมามีการปฏิรูปการปกครองเป็นส่วนภูมิภาคให้เหมือนกันหมดทั่วราชอาณาจักร เมืองอาษามารดถูกยุบเป็นตำบลอาจสามารถ ปัจจุบันเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านห้อม หมู่ 2 บ้านสำราญเหนือ หมู่ 3 บ้านสำราญใต้ หมู่ 4 บ้านไผ่ล้อม หมู่ 5 บ้านอาจสามารถ หมู่ 6 บ้านอาจสามารถ หมู่ 7 บ้านนาหัวบ่อ หมู่ 8 บ้านคำเก็ม หมู่ 9 บ้านนาสมดี หมู่ 10 บ้านไผ่ล้อม หมู่ 11 บ้านห้อมสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม อาณาเขตติดต่อกับแม่น้ำโขง หมู่บ้านมีลักษณะเป็น บ้านแฝด อยู่ใกล้เคียงกันทุกหมู่บ้าน ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเวินพระบาท อำเภอท่าอุเทน จังหวัด

นครพนม ทิศใต้ ติดกับ เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลรามราช อำเภอท่าอุเทน จังหวัด
นครพนม จำนวนประชากรในเขต 6,948 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม
2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 30
คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการ
พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบลนาราช
ควายตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2403 โดยชาวบ้านได้อพยพมาจากประเทศลาว และได้ตั้งถิ่นฐาน
บริเวณที่ตั้งในปัจจุบัน ชื่อตำบลนาราชควาย มาจากคำเล่าขานว่า บริเวณนี้เป็นที่หากินของ
"พญาควาย" ซึ่งเป็นควายที่มีรูปร่างใหญ่โตมาก พญาควายนี้เมื่อกินหญ้าอิ่มแล้วก็จะไปกินน้ำ
ที่แม่น้ำโขง บริเวณที่ลงไปกินน้ำก็กลายเป็นหมู่บ้านเช่นกัน คือ บ้านท่าควาย ตำบลในเมือง ที่
นอนของพญาควายปัจจุบันเป็นหมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้านนาคอกควาย สภาพพื้นที่โดยทั่วไป
เป็นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ทั้งหมด 36 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 18,759 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ
ตำบลรามราช อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลหนองญาติและตำบลนา
ทราย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง
นครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนาทราย อำเภอเมืองนครพนมจังหวัด
นครพนม จำนวนประชากรในเขต 7,279 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,487 หลังคาเรือน
(สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากร
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 31 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 :
25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบล นาทราย
เป็นตำบลเก่าแก่มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2441 ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาอีสาน นับถือศาสนาพุทธ
ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน ได้แก่
หมู่ 1 บ้านดอนยานาง หมู่ 2 บ้านนามูลฮิ้น หมู่ 3 บ้านโพนงาม หมู่ 4 บ้านนาคำกลาง หมู่ 5 บ้าน
อ่างคำ หมู่ 6 บ้านหัวโพน หมู่ 7 บ้านโนนขาม หมู่ 8 บ้านโคกทรายคำ หมู่ 9 บ้านนามูลฮิ้น
สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ทั้งหมด 58.29 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 37,478
ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลรามราช อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลโพธิ์ตาก
อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม
จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

จำนวนประชากรในเขต 4,913 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,186 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 29 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบล

โพธิ์ตาก ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2538 โดยแยกออกมาจากตำบลนาทราย ปัจจุบันเป็นตำบลที่ตั้งในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วยหมู่ 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองบัว หมู่ 2 บ้านโพธิ์ตาก หมู่ 3 บ้านโคกกุง หมู่ 4 บ้านโคกก่อง หมู่ 5 บ้านหนองคำ หมู่ 6 บ้านหน้าฐานบิน หมู่ 7 บ้านสุขเกษม หมู่ 8 บ้านสุขเกษม หมู่ 9 บ้านโพธิ์ตาก หมู่ 10 บ้านโคกกุง บ้านสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ดินเป็นดินทราย มีเนื้อที่ทั้งหมด 32,7984 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,499 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลนาทราย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลนามะเจือ อำเภอปลาปาก และตำบลคำเตย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวนประชากรในเขต 6,359 คน จำนวนหลังคาเรือน 928 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 40 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบลบ้านผึ้ง เดิมพื้นที่ดั้งเดิมประชาชนอพยพมาจากประเทศลาว และส่วนหนึ่งอพยพมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย ฯ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาศาสนาคริสต์ ตามลำดับ ด้านประเพณีดั้งเดิม เช่น บุญกองข้าว บุญพระเวส บุญข้าวประดับดิน บุญบั้งไฟ ตั้งแต่อดีตที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง เคยเป็น โรงเรียนบ้านผึ้งวิทยาคม เป็นศูนย์ข้อมูลตำบล ต่อมาได้มาก่อสร้างต่อเติมให้เป็นที่ทำการสภาตำบล เมื่อปี พ.ศ.2538 และได้ยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง เมื่อปี พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน พื้นที่ตำบลบ้านผึ้ง ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 23 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง ตั้งที่หมู่ 8 บ้านเทพพนม ตำบลบ้านผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ระยะห่างจากอำเภอเมืองนครพนม ประมาณ 23 กิโลเมตร หรือประมาณ 15 นาที เนื้อที่ตำบลบ้านผึ้งมีเนื้อที่ประมาณ 113.92 ตร.กม. หรือประมาณ 71,200.17

ไร่ ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงเป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วย 23 หมู่บ้าน ประชากร 15,832 คน จำนวน 2,638 ครัวเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลโพนบก อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบล นามะเชื้อ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลโพธิ์ตากและ ตำบลนาทราย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลกुरू อำเภอมือเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 44 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลกुरू เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองบัว หมู่ 2 บ้านด่าน หมู่ 3 บ้านกुरू หมู่ 4 บ้านนาโป่ง หมู่ 5 บ้านไทยสามัคคี หมู่ 6 บ้านกुरू หมู่ 7 บ้านหนองหญ้าไซ หมู่ 8 บ้านกुरू หมู่ 9 บ้านกुरू หมู่ 10 บ้านพระยอดเมืองขวาง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ดอน ดินเป็นดินผสมลูกรัง ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลโพนสวรรค์และตำบลโพนบก อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลวังตามัว อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมและตำบลกุดาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลฝั่ง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลวังตามัว อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวนประชากรในเขต 7,821 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,515 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 25 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลวังตามัว มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบลวังตามัว เป็นตำบลที่แยกออกจากตำบลกुरू ปัจจุบันเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองแซง หมู่ 2 บ้านวังตามัว หมู่ 3 บ้านโชคอำนวย หมู่ 4 บ้านโนนชมภู หมู่ 5 บ้านคำสว่าง หมู่ 6 บ้านคำสว่าง หมู่ 7 บ้านพรเจริญ หมู่ 8 บ้านหนองแซง หมู่ 9 บ้านวังตามัว หมู่ 10 บ้านคำสว่าง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ดอน ดินเป็นดินผสมหินลูกรังและมีป่าจำนวนมาก มีเนื้อที่ทั้งหมด 24,912 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลโพนจานและตำบลโพนสวรรค์ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลปลาปาก ตำบลมหาชัย ตำบลกุดาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลกुरू อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอกุสุมาลย์

จังหวัดสกลนคร จำนวนประชากรในเขต 8,232 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,840 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 37 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.8 องค์การบริหารส่วนตำบลทำคือ มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบลทำคือ เป็นตำบลเก่าแก่มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2442 ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ภาษาอีสาน นับถือศาสนาพุทธ และตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง แบ่งการปกครองเป็น 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองจันทร์ หมู่ 2 บ้านเมืองเก่า หมู่ 3 บ้านทำคือเหนือ หมู่ 4 บ้านทำคือใต้ หมู่ 5 บ้านหนองเสา หมู่ 6 บ้านโคกไก่อู หมู่ 7 บ้านดอนม่วง หมู่ 8 บ้านนาหลวง หมู่ 9 บ้านบุงเวียน หมู่ 10 บ้านดงหมู หมู่ 11 บ้านใหม่แสงอรุณ หมู่ 12 บ้านนาหลวง หมู่ 13 บ้านหนองจันทน์ หมู่ 14 บ้านหนองจันทน์ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มติดแม่น้ำโขง มีเนื้อที่ทั้งหมด 50.48 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 31,500 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนมจังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก แม่น้ำโขง ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวนประชากรในเขต 8,669 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,916 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 35 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม.2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.9 องค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ตำบลคำเตย เดิมแยกออกจากบ้านโพธิ์ศรี โดยตั้งชื่อหมู่บ้านครั้งแรก บ้านน้อยโพธิ์ศรี ต่อมาจำนวนครัวเรือนมากขึ้น จึงได้ตั้งเป็นตำบลคำเตย เนื่องจากบริเวณที่ตั้งตำบลมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือคือคอนปู่ตา ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีป่าเตยและเต่าใหญ่เป็นสัญลักษณ์ จึงได้ตั้งชื่อว่าตำบลคำเตยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2365 ปัจจุบันเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ประกอบด้วย 18 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองดินแดง หมู่ 2 บ้านโพนสวรรค์ หมู่ 3 บ้านวังไฮ หมู่ 4 บ้านคำเตย หมู่ 5 บ้านคำเตย หมู่ 6 บ้านคำเตย หมู่ 7 บ้านโพนป่าหว้าน หมู่ 8 บ้านทุ่งมน หมู่ 9 บ้านดอนแดง หมู่ 10 บ้านโพนค้อ หมู่ 11 บ้านหนองยาว หมู่ 12 บ้านหนองกุง หมู่ 13 บ้านดอนแดง หมู่ 14 บ้านเจริญทอง หมู่ 15 บ้านดอนแดง หมู่ 16 บ้านคำเตย หมู่ 17 บ้านทุ่งมน หมู่ 18 บ้านโพนสวรรค์ ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองญาติและ

ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลนาถ่อนและตำบล โพนแพง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก ตำบลบ้านกลาง ตำบลดงขวางและ ตำบลขามเต่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนามะเขือและ ตำบลกุดาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวนประชากรในเขต 11,866 คน จำนวน หลังคาเรือน 2,406 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 19 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25)

2.10 องค์การบริหารส่วนตำบลขามเต่า มีประวัติความเป็นมาดังนี้ ประมาณปี พ.ศ. 2487 มีราษฎรกลุ่มหนึ่งอพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ได้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณฝั่งแม่น้ำโขง ต่อมาได้เกิดโรคระบาดรุนแรง ราษฎรล้มตายเป็นจำนวนมาก ราษฎรที่เหลืออยู่จึงอพยพจากริม ฝั่งแม่น้ำโขง ประมาณ 500 เมตร และได้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณที่ตั้งหมู่บ้านปัจจุบัน เนื่องจาก บริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีต้นมะขามใหญ่อายุมาก จึงตั้งชื่อหมู่บ้าน “บ้านมะขามเต่า” ต่อมาจึงเรียก สั้น ๆ ว่า “บ้านขามเต่า” ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลขามเต่าได้จัดตั้งและยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 182 หมู่ 1 บ้านขามเต่า ถนนชยางกูร ตำบลขามเต่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ห่าง จากตัวจังหวัดระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลท่าค้อ อำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม ทิศใต้ติดกับ ตำบลดงขวาง เมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศ ตะวันออก ติดกับ แม่น้ำโขง และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านโพนสวรรค์ ตำบลคำเดย และบ้านคำพอก ตำบลหนองญาติสภาพพื้นที่ โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีเนื้อที่ประมาณ 68.9 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 43,063 จำนวนประชากรในเขต 8,739 คน จำนวนหลังคาเรือน 2,183 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียน ราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 40 คน (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตาม ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.11 องค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอเมือง ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านโพนทา หมู่ 2 บ้านนาคอกควาย หมู่ 3 บ้านบัว หมู่ 4 บ้านบัว หมู่ 5 บ้านดงขวาง หมู่ 6 บ้านบึงหล่ม หมู่ 7 บ้านดงตอง หมู่ 8 บ้านดงตอง หมู่ 9 บ้านหนองสะพัง หมู่ 10 บ้านกอกไฮ หมู่ 11 บ้านโพนทอง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำโขง มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านธรรมชาติ และแหล่งอาหารที่ได้

จากแม่น้ำโขง สภาพอากาศมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน, ฤดูร้อน, ฤดูหนาว ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลขาม
 เฒ่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองนครพนม
 จังหวัดนครพนม ทิศตะวันออก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดกับ
 ตำบลคำเตย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวนประชากรในเขต 5,844 คน
 จำนวนหลังคาเรือน 1,350 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองนครพนม. 2553
 : รายงานจำนวนประชากร) มีบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 39 คน
 (ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2552 : 25) ได้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแนวทางในการ
 พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.12 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ห่างจาก
 อำเภอเมืองนครพนมเป็นระยะทางประมาณ 28 กม. มีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือ จดตำบลดงขวาง
 อำเภอเมืองนครพนม ทิศใต้ จดตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม ทิศตะวันออก จดสาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก จดตำบลคำเตย อำเภอเมืองนครพนม องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลบ้านกลาง มีเนื้อที่ 23.69 ตารางกิโลเมตร (14,806 ไร่) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน
 กลางมีประชากรทั้งสิ้น 8,662 คน แยกเป็นชาย 3,337 คน หญิง 4,325 คน มีจำนวนครัวเรือน
 ทั้งหมด 1,729 ครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่
 ดังนี้ บ้านหนาด หมู่ที่ 1,2,11 บ้านกลางใหญ่ หมู่ที่ 3,4 บ้านกลางน้อย หมู่ที่ 7 บ้านดงขอ หมู่ที่ 8
 บ้านดงด้วง หมู่ที่ 9 บ้านกลางใหญ่ หมู่ที่ 10,13 ลักษณะภูมิประเทศของตำบลบ้านกลางเป็นที่
 ดอนและมีที่ราบลุ่มเป็นบางส่วน ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน
 เลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพอื่นเล็กน้อย เช่น ค้าขาย รับจ้าง อุตสาหกรรมในครัวเรือน ระบบการผลิต
 การเกษตรได้แก่ ข้าว ยาสูบ เห็ด ผักต่าง ๆ ตลอดจนอาชีพด้านหัตถกรรม จักสาน ให้มีปริมาณ
 เพิ่มขึ้น คุณภาพดีขึ้น รัฐควรให้การสนับสนุนเรื่องเงินทุน ในการประกอบอาชีพแก่เกษตรกร
 พร้อมกับวิทยาการใหม่ ๆ ให้กับเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอาชีพหัตถกรรมแก่
 สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง มี จำนวนบุคลากร ทั้งสิ้นจำนวน 32 คน

สรุป อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมประกอบไปด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 12 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย
 องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง องค์การบริหารส่วนตำบล
 อาจสามารถ องค์การบริหารส่วนตำบลกุรุคุ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลขามเฒ่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังตามัว องค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย องค์การ
 บริหารส่วนตำบลดงขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของการศึกษาธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เท่าที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบมา ยังไม่มีการศึกษาไว้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมงานวิจัย ดังนี้

เบญจมาศ กงแก้ว (2551) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิเคราะห์ระดับธรรมาภิบาลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรมได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยหลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้มากที่สุดคือการดำเนินการตามหลักนิธธรรมหลักความรับผิดชอบต่อการถูกตรวจสอบและหลักคุณธรรมในระดับสูง แต่มีการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่าหลักความมีส่วนร่วมและหลักความโปร่งใสในระดับปานกลางเท่านั้น และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ การดำรงตำแหน่งในตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ดำรงศักดิ์ เฟื่องแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารพัฒนาของสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล เพราะที่โครงสร้างอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอื้อต่อการบริหารในการจัดเก็บภาษีและมีรายได้จากทรัพยากร มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาบุคลากร ตลอดถึงผู้นำที่มีความเสียสละและมีความเป็นประชาธิปไตย ตั้งใจในการปฏิบัติงานมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทที่ถูกต้องในการให้คำปรึกษาการบริหารงาน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดปัญหา การวางแผนและการดำเนินโครงการ ได้ตามแผนพัฒนาตำบลที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านมีการติดตามผลการดำเนินงานสามารถกำหนดการใช้จ่ายได้ตามขั้นตอนและตามข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายสามารถจัดทำบัญชี การลงทะเบียนต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

สุภาวดี สายอ (2553 : 115-118) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้างมีระดับความคิดเห็นในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง ใน 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อม สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ และสาขา

พัฒนาการเมือง การบริหาร อยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิภาพปานกลาง โดยให้ความสำคัญในสาขา พัฒนาลิ่งแวดล้อมเป็นอันดับหนึ่ง สาขาพัฒนาการเมือง การบริหาร เป็นอันดับสอง และสาขา พัฒนาเศรษฐกิจและสาขาพัฒนาโครงสร้าง เป็นอันดับสาม ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยที่ ทำการศึกษา 7 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง มีเพียง 6 ปัจจัย ที่มีระดับการ ประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ ระดับ 0.05 คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลา ที่อยู่ อาศัยในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2552) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูงและ เห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเห็นด้วยว่าหลังจากมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตำบลส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนา ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

นิตยา ศรีสุข (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ใน องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขอดอน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้สรุปว่า ผลของการ รวบรวมข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมาเป็นแนวทางการ แก้ไขได้แก่ ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขอดอน ประชาสัมพันธ์ที่เป็น เอกสารเกี่ยวกับกฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขอดอนควรจัดทำรายงานผลการ ดำเนินงานอย่างมีความสอดคล้องกับกฎหมายตาม พ.ร.บ. มอบอำนาจให้ไว้เช่นรายงาน ประจำเดือน หรือ ประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบขั้นตอนในการดำเนินการเป็นระยะ เพื่อให้เข้าใจตรงกันในทางปฏิบัติทั้งบุคลากรและประชาชน

ฉัตรยุพิน บ่ายเที่ยง (2552) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการ พัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหาร จัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 5 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากไปน้อยดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือด้านหลักการมีส่วนร่วม และได้จัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วม 5 ยุทธศาสตร์คือ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการทำงานและพัฒนางาน และ 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

อริยา คำยา (2552 : 50-51) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ระหว่างองค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์กรแตกต่างกัน จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์กรที่มีประสิทธิผลขององค์กรสูง กับองค์กรที่มีประสิทธิผลขององค์กรต่ำมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q < .01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันทั้ง 5 ด้าน โดยองค์กรที่มีประสิทธิผลขององค์กรสูงมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สูงกว่าองค์กรที่มีประสิทธิผลขององค์กรต่ำทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า องค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์กรสูง จะมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านความคิดเชิงระบบ และด้านแบบแผนความคิดอ่านสูงกว่าองค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์กรต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก องค์กรธุรกิจนั้นจะประกอบไปด้วยบุคลากรขององค์กรในระดับต่างๆ เมื่อองค์กรมีประสิทธิผลสูงทั้งในแง่ของ ด้านการผลิต อันพิจารณาจากอัตรากำไรต่อสินทรัพย์ (Return on Assets) ที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งมาจากการประเมินเชิงกวีสัย (Objective Measurement) และแง่ขององค์กรประกอบด้านความยืดหยุ่น ด้านความพอใจ ด้านการแข่งขัน และด้านการพัฒนา ที่มาจากการประเมินเชิงอัตวิสัย (Subjective Measurement) แสดงให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรที่จะสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถตอบสนองความต้องการของพนักงาน ได้มีความสามารถที่จะสนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อาทิ เช่น มีการจัดฝึกอบรม หรือส่งพนักงานไปฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำงานอยู่เสมอ ซึ่งการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรทุกระดับ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรในองค์กรที่มีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้องค์กรที่มีประสิทธิผล

ขององค์การสูง จะมีความยืดหยุ่นขององค์การสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดพื้นฐานของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้รหัส แสงส่อง (2554) ได้ศึกษา กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลกับกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลัก ธรรมาภิบาล พบว่า กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ย“โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า” สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีระดับต่ำที่สุดคือ “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ” กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ ตำแหน่งสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เจนยูทซ์ อุ่นเจริญทวีสิน (2553 : 90-92) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

- 1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า
- 2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) โดยสรุป ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามี ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรรักษาไปเป็น ข้อเสนอแนะในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วรรณ จตุพัฒน์รังสี (2553 : 101-107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า (1) เทศบาลตำบลบ่อแฮ้วมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม ตามลำดับ (2) เทศบาลตำบลบ่อแฮ้วมีระดับประสิทธิผลการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานในด้านความสามารถในการผลิต มีระดับสูงความมั่นคง การอยู่รอด การพัฒนา

การได้มาซึ่งทรัพยากร ความสามารถในการปรับตัวความพึงพอใจในงาน ประสิทธิภาพ และความเจริญเติบโตในงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด (3) การบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน กับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว ผลการศึกษามีเพียง 2 ด้าน เท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานคือ หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า โดยหลักคุณธรรมอยู่ในระดับสูงสุด จะเห็นว่า บุคลากรในเทศบาลตำบลบ่อแฮ้วจะให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า ในการบริหารและดำเนินกิจการภายในองค์กร

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม มาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

อรรถยา นรินทร์ (2552 : 54) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ด้านการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม ด้านการดำเนินงานหลักความรับผิดชอบ ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า ด้านการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส และด้านการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม 2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน 1-5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สถานภาพสมรสต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน โดยสรุปสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านหลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่ได้ในการศึกษารังนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้นต่อไป

นพพล สุรนักรินทร์ (2547 : 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ภาพรวมอยู่ในเชิงบวกเมื่อเปรียบตามปัจจัยด้านบุคคล ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกันส่วนปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ขจร สุระป๋อง (2557 : 120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตุม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.99$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 2.91$) และ ด้านหลักความ โปร่งใส ($\bar{X} = 2.89$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 2.27$) รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.14$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.98$)

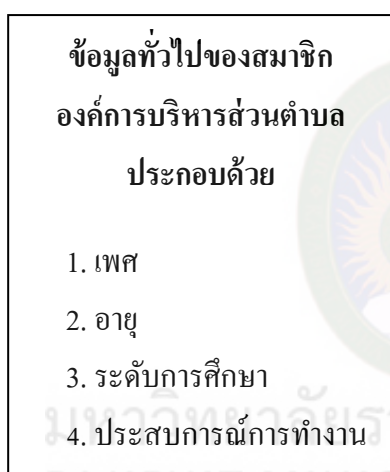
สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การนำหลัก ธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบมีการ ปรับปรุงพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับในเกือบทุกด้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพบริบทของ ในแต่ละพื้นที่ บุคลากรประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มประชากรของผู้วิจัยวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วย กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ในการให้การส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกระทรวง มหาดไทย พร้อมทั้งการปฏิบัติงานจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และหนังสือ สั่งการต่าง ๆ ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้กรอบอำนาจและหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม หลายด้าน และเห็นว่าบุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ อันเนื่องมาจาก กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเห็นว่าบุคลากรขาด ความสนใจในการศึกษาค้นคว้า ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์การปฏิบัติ แนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กับส่วนราชการอื่น ๆ จำเป็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมี ศักยภาพ ไม่ว่าจะเป็นฝ่าย บริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายข้าราชการประจำ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยยึดหลักธรร มาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการ มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อเป็นประ โยชน์ในการปรับปรุงการ

ดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลและนำไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ซึ่งมีลักษณะของธรรมาภิบาลเป็นรากฐานในชุมชนและสังคมประชาธิปไตยในอนาคต

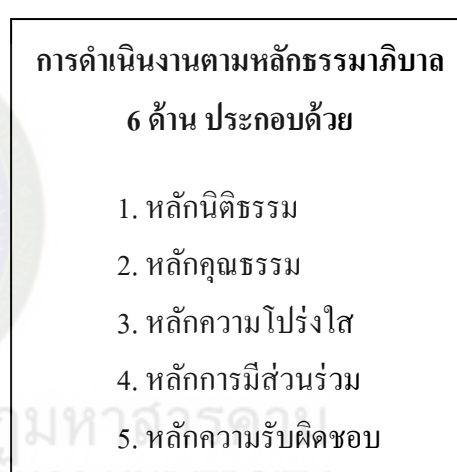
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 298 คน (สำนักงานการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครพนม. 2556 : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน จำนวน 168 คน (Krejcie and Morgan. 1970 : 267 ; อ้างถึงในสมเกียรติเกียรติเจริญ. 2552 : 55)

3. การสุ่มตัวอย่าง

3.1 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 168 คน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ	22	12
2. องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย	22	12
3. องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย	18	10
4. องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก	20	11
5. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง	46	26
6. องค์การบริหารส่วนตำบลกุรุคุ	20	11
7. องค์การบริหารส่วนตำบลวังตามัว	20	11
8. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ	28	16
9. องค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย	36	20
10. องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า	22	12
11. องค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง	22	12
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง	22	12
รวมจำนวน	298	168

3.2 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

โดยการจับสลาก วิธีการคือ ทำกล่องจับสลากทั้งหมดจำนวน 12 กล่อง พร้อมเขียนชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกล่องทุกกล่อง จากนั้นทำสลากด้วยการเขียนเลขที่ตามบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบตามจำนวนของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วดำเนินการหยิบสลากทีละใบพร้อมบันทึก แล้วนำไปเปรียบเทียบว่าเลขที่สลากลดงกล่าวตรงกับอันดับบุคคลที่เท่าไรของบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากหยิบทุกครั้งให้นำสลากที่หยิบได้ใส่ลงกล่องคืน เพื่อให้ทุกเลขที่มีโอกาสได้ถูกเลือกเท่า ๆ กัน หากได้รายชื่อเดิมให้จับสลากใหม่ จนกระทั่งได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นชนิดปลายเปิด (Open end)

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาถึงปัญหาและสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งขึ้น

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อทราบว่าอะไรคือตัวแปรอิสระตัวแปรตาม โดยการวิจัยนี้กำหนดให้

1.3 การสร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม

1.3.2 ระบุเนื้อหาหรือประเด็นหลักที่จะสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.3 กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.4 กำหนดประเภทของคำถาม โดยเป็นคำถามปลายปิด หรือคำถามปลายเปิด

1.3.5 ร่างแบบสอบถาม

1.3.6 ตรวจสอบข้อความว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์และนิยาศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัดหรือไม่

1.3.7 นำแบบสอบถามไปขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาให้ตรงตามเนื้อหา แก่ภาษาและ โครงสร้างเพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์และนิยาศัพท์เฉพาะ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งให้ระดับความคิดเห็นในแบบสอบถามแต่ละข้อดังนี้

+ 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยาศัพท์เฉพาะที่ต้องการวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยาศัพท์เฉพาะที่ต้องการวิจัยหรือไม่

- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยาศัพท์เฉพาะที่ต้องการวิจัย

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความในแบบสอบถาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1. นายก่อภาษาปณี อุปถัมภ์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วุฒิกการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างเนื้อหาในงานศึกษาค้นคว้า

2. นางณัฏยา สารวรรณ ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบ้านหนองคำ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) และ

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและความถูกต้องของภาษา

3. นายสว่าง บรรหาร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสุขเกษม ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วุฒิการศึกษาปริญญาตรี การวัดผลประเมินผล ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

1.3.8 วิเคราะห์ค่าความตรงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์เฉพาะทาง โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ 0.5 แสดงว่าคำถามแต่ละข้อเป็นตัวแทนลักษณะของเนื้อหาที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดด้วยแบบสอบถาม (ภาคผนวก ข)

1.3.9 ปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อผิดพลาดอื่นๆ

1.3.10 จัดพิมพ์แบบสอบถาม และแจกแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบและนำไปประมวลผลทางสถิติเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อ

1.5 หลังจากสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ริงสรรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 186 – 187) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่างคะแนนข้อคำถามระหว่างคะแนนรวมทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสำคัญทางสถิติที่ 0.5 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัยกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนจากผู้ประสานงานวิจัย
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้ตามจำนวนที่ส่งไป แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง
2. ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนนในแบบสอบถามไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เปรียบเทียบในการประเมินระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยแปลคะแนนตามเกณฑ์จุดกึ่งกลาง ของช่วงคะแนน (Class Interval) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

(รังสรรค์ สึงเหล็ก . 2551 : 186 – 187) ค่าเฉลี่ยระหว่าง

4.21 – 5.00	หมายถึง	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ระดับน้อยที่สุด

5. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t- test Statistic) และจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างจะใช้ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเซฟเฟ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553 : 63 - 105)

6. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาด้วยความแจ่มแจ้งความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งสูตรของ IOC มีดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553 : 213)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruence)

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถามนั้น กับคะแนนรวมของข้อคำถามทั้งหมดที่ไม่รวมข้อนั้น ด้วยวิธี Item-total Correlation

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน อำนาจจำแนก
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมทั้งหมดของแต่ละคน
 $\sum Y$ แทน คะแนนข้อที่....
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามเป็นรายข้อ รายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum x_i^2}{S_t^2} \right]$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASarakham UNIVERSITY

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อ
 S_i แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.1 ร้อยละ

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูลหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 t-test

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยมีชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom หรือ df)

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2
	df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

3.2 F – test (One way ANOVA)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ	F	แทน	ค่าความแจกแจง F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตาราง ประกอบการอธิบาย ตามวัตถุประสงค์ มีขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลความหมายมีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
Df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean of Squares)
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	66	39.29
1.2 หญิง	102	60.71
รวม	168	100
2. อายุ		
2.1 20 – 29 ปี	37	22.02

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.2 30 – 39 ปี	55	32.74
2.3 40 – 49 ปี	69	41.07
2.4 50 ปี ขึ้นไป	7	4.17
รวม	168	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	20	11.90
3.2 มัธยมศึกษา	53	31.55
3.3 อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า	11	6.55
3.4 ปริญญาตรีขึ้นไป	84	50
รวม	168	100
4. ประสบการณ์การทำงาน		
4.1 ต่ำกว่า 1 ปี	57	33.93
4.2 1-3 ปี	72	42.86
4.3 4-6 ปี	21	12.50
4.4 6 ปีขึ้นไป	18	10.71
รวม	168	100

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 168 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 มีอายุ 40 – 49 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 41.07 ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านหลักนิติธรรม	2.87	0.51	ปานกลาง
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.75	0.45	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.24	0.42	ปานกลาง
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.23	0.53	ปานกลาง
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.43	0.53	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.70	0.53	มาก
รวม	3.37	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.70$) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.23$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ

2. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
เมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

2.1 ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ด้านหลักนิติธรรม จำแนกเป็นรายข้อ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้อง กระทำอย่างครบถ้วน	3.30	1.43	ปานกลาง
2. มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบัญญัติต่างๆ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน	3.14	1.31	ปานกลาง
3. มีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการ กระทำที่ผิดกฎหมาย หรือนอกอำนาจหน้าที่	2.90	1.39	ปานกลาง
4. การดำเนินการต่างๆมีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความ เสมอภาคของประชาชน / สังคมโดยรวม	2.45	1.63	น้อย
5. ชาวบ้านเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตน	2.62	1.56	ปานกลาง
6. การกระทำต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่เคารพและตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชน	2.54	1.63	น้อย
7. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรม ตามกฎหมาย	2.83	1.37	ปานกลาง
8. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่มีความเป็นอิสระไม่อยู่ใต้อิทธิพล ของผู้มีอำนาจ	3.21	1.31	ปานกลาง
รวม	2.87	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมา คือการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ ($\bar{X} = 3.21$) มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้ทันสมัยสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชน / ชุมชน ($\bar{X} = 3.14$) มีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือนอกอำนาจหน้าที่ ($\bar{X} = 2.90$) การดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.83$) และชาวบ้านเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 2.62$) อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ โดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การกระทำการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่เคารพและตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ($\bar{X} = 2.54$) และการดำเนินการต่างๆมีการคำนึงถึงความยุติธรรม และ ความเสมอภาคของประชาชน / สังคมโดยรวม ($\bar{X} = 2.45$) ตามลำดับ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักคุณธรรม จำแนกเป็นรายข้อ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต	3.25	1.33	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความประพฤติ และปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม	3.82	0.70	มาก
3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประพฤติปฏิบัติตน ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง	3.18	1.12	ปานกลาง

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
4. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมา อย่างสุจริตไม่มีการซื้อเสียง	3.89	0.77	มาก
5. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดย สุจริต ไม่มีการร้องเรียนใด ๆ	3.97	0.86	มาก
6. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการฝึกอบรมส่งเสริมจริยธรรม ให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่	4.36	0.61	มากที่สุด
รวม	3.75	0.45	มาก

จากตารางที่ 7 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการฝึกอบรมส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.36$) อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใดๆ ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ ผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาอย่างสุจริตไม่มีการซื้อเสียง ($\bar{X} = 3.89$) และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.25$) และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ด้านหลักความโปร่งใส

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูล ข่าวสารแก่ประชาชน	4.25	0.67	มากที่สุด
2. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้ สะดวกจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุหอ กระจายเสียงหมู่บ้าน	4.26	0.77	มากที่สุด
3. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับฟังการประชุมสภา ท้องถิ่นทุกครั้งโดยผ่านสื่อต่าง ๆ	4.40	0.70	มากที่สุด
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน	2.16	1.34	น้อย
5. มีการแจ้งข้อมูลการทำสัญญาหรือการว่าจ้างและการกำหนด วันเวลาที่จะตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชน รับทราบ	2.54	1.39	น้อย
6. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินความพึงพอใจของ ประชาชนในการให้บริการ	1.90	1.29	น้อย
7. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อบัญญัติงบประมาณ วาระการ ประชุม มติการประชุม ให้ประชาชนได้รับทราบ	3.17	0.76	ปานกลาง
รวม	3.24	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้งโดยผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา คือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ หอกระจายเสียงหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.26$) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อบัญญัติงบประมาณ วาระการประชุม มติการประชุม ให้ประชาชนได้รับทราบ ($\bar{X} = 3.17$) อยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีการแจ้งข้อมูลการทำสัญญาหรือการว่าจ้างและการกำหนดวันเวลาที่ จะตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 2.54$) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.16$) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการ ($\bar{X} = 1.90$) ตามลำดับ

2.4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกเป็นรายข้อ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาท้องถิ่น	3.08	0.71	ปานกลาง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่นๆอย่างต่อเนื่อง	3.36	0.75	ปานกลาง

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
3. มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและ ความต้องการของประชาชน/ชุมชน	3.75	0.91	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำโครงการ/ข้อเสนอจาก การประชุมประชาคมหรือแผนชุมชนไปดำเนินการ	3.48	1.26	มาก
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้า เป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ	2.41	1.32	น้อย
6. มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชนหรือ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ	2.41	1.39	น้อย
7. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่างๆและการใช้จ่าย งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใส และเกิดประโยชน์	3.73	0.85	มาก
8. ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิด โอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกัน ดำเนินการแก้ไขปัญหา	3.62	0.81	มาก
รวม	3.23	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน
เขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจาก
ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและความ
ต้องการของประชาชน/ชุมชน ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิด โอกาส
ให้ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่างๆและการใช้จ่ายงบประมาณของ
องค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์ ($\bar{X} = 3.73$) ปัญหาที่เกิดขึ้น
ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน

และร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.62$) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำโครงการ/ข้อเสนอจากการประชุมประชาคมหรือแผนชุมชนไปดำเนินการ ($\bar{X} = 3.48$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.36$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.08$) อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นคณะกรรมการติดตามประเมินผล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 2.41$) และมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชนหรือสนับสนุนการดำเนิน ($\bar{X} = 2.41$) ตามลำดับ

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผล การบริหาร และการตัดสินใจของตน	3.70	0.80	มาก
2. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการ ปฏิบัติงานของตน	4.02	0.80	มาก
3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมชี้แจงและยอมรับที่ ถูกตรวจสอบในการกระทำของตน	3.46	1.28	มาก
4. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมที่ถูก ตรวจสอบและชี้แจงเหตุผลในการกระทำของตน	3.70	1.06	มาก
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาต่างๆและแจ้งผลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการร้องเรียน	2.97	1.37	ปานกลาง

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
6. มีความถูกต้องและความถี่ในการตอบสนองความต้องการ ของประชาชนอย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถ	3.32	1.51	ปานกลาง
7. มีการตรวจสอบข้อร้องเรียนและรายงานให้ผู้ร้องเรียนทราบ อย่างรวดเร็ว	3.09	1.35	ปานกลาง
8. มีการจัดการแก้ไขพฤติกรรมการทำงานที่มีปัญหา	3.17	1.45	ปานกลาง
รวม	3.43	0.53	มาก

จากตารางที่ 10 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของตน ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตน ($\bar{X} = 3.70$) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมที่ถูกตรวจสอบและชี้แจงเหตุผลในการกระทำของตน ($\bar{X} = 3.70$) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมชี้แจงและยอมรับที่ถูกตรวจสอบในการกระทำของตน ($\bar{X} = 3.46$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีความถูกต้องและความถี่ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถ ($\bar{X} = 3.32$) รองลงมา คือ มีการจัดการแก้ไขพฤติกรรมการทำงานที่มีปัญหา ($\bar{X} = 3.17$) มีการตรวจสอบข้อร้องเรียนและรายงานให้ผู้ร้องเรียนทราบอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.09$) และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาต่างๆและแจ้งผลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการร้องเรียน ($\bar{X} = 2.97$) ตามลำดับ

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกเป็นรายชื่อ

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำโครงการต่าง ๆ และใช้ จ่ายเงินงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน	3.99	0.77	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นมีการดำเนินการต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว	3.95	0.71	มาก
3. มีการจัดการดูแลถนน สิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำอย่างดี	4.13	0.79	มาก
4. ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ	4.10	0.72	มาก
5. เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ	4.11	0.75	มาก
6. ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มเวลาและรวดเร็ว	3.93	0.69	มาก
7. เจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาและรวดเร็ว	3.32	1.28	ปานกลาง
8. มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มี ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่	3.11	1.51	ปานกลาง
9. มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและบัญชีและรายงานผลการ ตรวจสอบ	3.30	1.11	ปานกลาง
10. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้จ่ายเงิน	3.05	1.37	ปานกลาง
รวม	3.70	0.53	มาก

จากตารางที่ 11 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.70$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก
ไปน้อย ดังนี้ มีการจัดการดูแลถนน สิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำอย่างดี ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ

เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.11$) ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.10$) องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำโครงการต่างๆและใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน ($\bar{X} = 3.99$) องค์กรบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นมีการดำเนินการต่างๆอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.95$) และผู้บริหารทำงานอย่างเต็มเวลาและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.93$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.32$) มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและบัญชีและรายงานผลการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.30$) มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่ ($\bar{X} = 3.11$) องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการใช้จ่ายเงิน ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ
ประสบการณ์ทำงาน**

1. จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 12 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n=168)

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลใน เขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ชาย		หญิง		t	sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	2.76	0.45	2.95	0.54	2.38	.02*
2. หลักคุณธรรม	3.88	0.40	3.66	0.46	3.12	.00*
3. หลักความโปร่งใส	3.32	0.42	3.19	0.42	1.99	.05*
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.06	0.38	3.34	0.58	3.65	.00*
5. หลักความรับผิดชอบ	3.39	0.53	3.46	0.53	0.83	.41
6. หลักความคุ้มค่า	3.55	0.32	3.80	0.61	3.39	.00*
รวม	3.33	0.30	3.40	0.40	1.12	.27

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ พบว่า
โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน และไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน
2 จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 13 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุโดยรวม
และจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.29	3.00	0.43	1.66	0.18
	ภายในกลุ่ม	42.29	164.00	0.26		
	รวม	43.58	167.00			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.28	3.00	0.43	2.15	0.10
	ภายในกลุ่ม	32.60	164.00	0.20		
	รวม	33.88	167.00			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2.29	3.00	0.76	4.54	0.00*
	ภายในกลุ่ม	27.38	163.00	0.17		
	รวม	29.66	166.00			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.75	3.00	0.92	3.40	0.02*
	ภายในกลุ่ม	44.29	164.00	0.27		
	รวม	47.04	167.00			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.07	3.00	0.69	2.56	0.06
	ภายในกลุ่ม	44.32	164.00	0.27		
	รวม	46.40	167.00			

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.33	3.00	0.44	1.59	0.19
	ภายในกลุ่ม	45.68	164.00	0.28		
	รวม	47.01	167.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.28	3.00	0.43	3.32	0.02*
	ภายในกลุ่ม	20.92	163.00	0.13		
	รวม	22.20	166.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านหลักความโปร่งใส

อายุ	อายุ				
	\bar{X}	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50 ปีขึ้นไป
20-29 ปี	3.40	-			
30-39 ปี	3.09	.01*	-		
40-49 ปี	3.26	.42	.16	-	
50 ปีขึ้นไป	3.33	.97	.57	.99	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายวิเคราะห์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 30-39 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 20-29 ปี

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

อายุ	อายุ				
	\bar{X}	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50 ปีขึ้นไป
20-29 ปี	3.44	-			
30-39 ปี	3.26	.46	-		
40-49 ปี	3.10	.02*	.44	-	
50 ปีขึ้นไป	3.20	.74	.99	.98	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
 จำแนกตามอายุ ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี มีความคิดเห็น
 แตกต่างกับ ประชาชนที่มีอายุ 20-29 ปี

3. จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 16 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ
 การศึกษาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n=168)

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมชาติขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัด นครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.11	3.00	0.04	0.14	0.94
	ภายในกลุ่ม	43.47	164.00	0.27		
	รวม	43.58	167.00			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.18	3.00	0.06	0.29	0.83
	ภายในกลุ่ม	33.71	164.00	0.21		
	รวม	33.88	167.00			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.28	3.00	0.09	0.52	0.67
	ภายในกลุ่ม	29.38	163.00	0.18		
	รวม	29.66	166.00			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.84	3.00	0.28	1.00	0.40
	ภายในกลุ่ม	46.20	164.00	0.28		
	รวม	47.04	167.00			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.43	3.00	0.48	1.74	0.16
	ภายในกลุ่ม	44.97	164.00	0.27		
	รวม	46.40	167.00			

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.29	3.00	0.43	1.54	0.21
	ภายในกลุ่ม	45.72	164.00	0.28		
	รวม	47.01	167.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.31	3.00	0.10	0.77	0.51
	ภายในกลุ่ม	21.89	163.00	0.13		
	รวม	22.20	166.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ
การศึกษา โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้าน
หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสิทธิภาพการทำงาน

ตารางที่ 17 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
ประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n=168)

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.01	3.00	0.67	2.64	0.05
	ภายในกลุ่ม	41.57	164.00	0.25		
	รวม	43.58	167.00			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3.00	0.12	0.57	0.64
	ภายในกลุ่ม	33.54	164.00	0.20		
	รวม	33.88	167.00			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.89	3.00	0.30	1.69	0.17
	ภายในกลุ่ม	28.77	163.00	0.18		
	รวม	29.66	166.00			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.48	3.00	0.16	0.57	0.64
	ภายในกลุ่ม	46.56	164.00	0.28		
	รวม	47.04	167.00			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.97	3.00	0.32	1.16	0.33
	ภายในกลุ่ม	45.43	164.00	0.28		
	รวม	46.40	167.00			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.04	3.00	0.35	1.23	0.30
	ภายในกลุ่ม	45.97	164.00	0.28		
	รวม	47.01	167.00			

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.77	3.00	0.26	1.95	0.12
	ภายในกลุ่ม	21.43	163.00	0.13		
	รวม	22.20	166.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีไม่แตกต่างกัน 1 ด้านคือหลักนิติธรรม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 18 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	จำนวน (ความถี่)
1. ด้านหลักนิติธรรม	
1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อ ป้องกันมิให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย	26
1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติขององค์การบริหาร ส่วนตำบลที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างครบถ้วน	19

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	จำนวน (ความถี่)
1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการต่างๆ โดยมีการคำนึงถึงความ ยุติธรรม และความเสมอภาคของประชาชนและสังคมโดยรวม	22
2. ด้านหลักคุณธรรม	
2.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการ ร้องเรียนใดๆ	23
2.2 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่าง ซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม	21
2.3 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้อง มี ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว	20
3. ด้านหลักความโปร่งใส	
3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุหอ กระจายเสียงหมู่บ้าน	23
3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการ จัดซื้อ จัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน	25
3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่าง ๆ ข้อมูลด้านการเงิน การคลัง วาระการประชุม ให้ประชาชนได้รับทราบ	17
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบ แผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์	20
4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำโครงการ/ข้อเสนอจากการประชุม ประชาคมหรือแผนชุมชนไปดำเนินการ	16
4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัด แผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการ บริหารจัดการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง	22
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	จำนวน (ความถี่)
5.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาต่าง ๆ และแจ้งผลอย่างเป็นระบบ	18
5.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตน	20
5.3 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบและชี้แจงเหตุผล	17
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	
6.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการฝึกอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่และ ผู้ปฏิบัติงานให้มีความพร้อมในการทำงานอย่างเต็มที่	22
6.2 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ	20
6.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำโครงการต่าง ๆ และใช้จ่ายเงินที่ตรง กับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น	17

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ปรากฏผลดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย (ความถี่ = 26) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการต่างๆ โดยมีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความเสมอภาคของประชาชนและสังคมโดยรวม (ความถี่ = 22) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างครบถ้วน (ความถี่ = 19) ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใดๆ (ความถี่ = 23) รองลงมา การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม (ความถี่ = 21) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน (ความถี่ = 20) ด้านหลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ

เปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน (ความถี่ = 25) รองลงมา องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุหอกระจายเสียงหมู่บ้าน (ความถี่ = 23) องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ ข้อมูลด้านการเงิน การคลัง วาระการประชุม ให้ประชาชนได้รับทราบ (ความถี่ = 17) ด้านหลักการมีส่วนร่วม องค์กรบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหาร จัดการอื่นๆอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 22) รองลงมา องค์กรบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้อง โปร่งใสและเกิด ประโยชน์ (ความถี่ = 20) องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการนำโครงการ/ข้อเสนอจากการประชุม ประชาคมหรือแผนชุมชนไปดำเนินการ (ความถี่ = 16) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร องค์กรบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตน (ความถี่ = 20) รองลงมา องค์กรบริหารส่วนตำบลมีระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาต่าง ๆ และแจ้งผลอย่างเป็นระบบ (ความถี่ = 18) เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อม ที่จะถูกตรวจสอบและชี้แจงเหตุผล (ความถี่ = 17) ด้านหลักความคุ้มค่า องค์กรบริหารส่วน ตำบลมีการฝึกอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานให้มีความพร้อมในการทำงานอย่าง เต็มที่ (ความถี่ = 22) รองลงมา ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลต้องถิ่นทำงาน อย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ (ความถี่ = 20) องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำโครงการ ต่างๆและใช้จ่ายเงินที่ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (ความถี่ = 17)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปผลศึกษาได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.70$) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.23$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน และไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย รongลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการต่าง ๆ โดยมีคำนำถึงถึงความยุติธรรม และความเสมอภาคของประชาชนและสังคมโดยรวม

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใด ๆ รongลงมา คือ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน รongลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ

ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุหรือกระจายเสียงหมู่บ้าน

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตน รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาต่างๆและแจ้งผลอย่างเป็นระบบ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการฝึกอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงาน ให้มีความพร้อมในการทำงานอย่างเต็มที่ รองลงมา คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นทำงานอย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจ มาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟัง มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน / ชุมชนการประชุมของสภาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้อง ขจร สุระป๋อง (2557 : 120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าคูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงาน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าคูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.99$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 2.91$) และ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 2.89$) และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 2.27$) รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.14$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.98$)

สมมติฐานข้อที่ 2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

1. เพศ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม (Sig=0.27) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความรับผิดชอบไม่ต่างกัน อันได้แก่ มีความรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของตน ความรับผิดชอบต่อผลการบริหาร และการตัดสินใจของตน รวมทั้งมีส่วนในการจัดเวทีประชาคม และมีร่วมส่วนเสนอปัญหาในดำเนินการแก้ไข หรือแผนชุมชนไปดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องความต้องการของประชาชน ถึงรวมยังสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้คล้ายคลึงกัน จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ นพพล สุรนครินทร์ (2547 : 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ภาพรวมอยู่ในเชิงบวกเมื่อเปรียบตามปัจจัยด้านบุคคล ประชาชนที่มี เพศ มีทัศนคติการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. อายุ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม (Sig=0.02) แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วน

ตำบลในแต่ละช่วงอายุ มีความต้องการที่ต่างกัน อันได้แก่ ความต้องการในการจัดทำโครงการต่างๆและใช้จ่ายเงินงบประมาณ ต้องการให้ดำเนินการอย่างรวดเร็ว เกี่ยวกับการจัดการดูแลถนน สิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำ รวมทั้งต้องการให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ ซึ่งผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับ อรรถยา นรินทร์ (2552 : 54) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองเมืองจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ด้านการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม ด้านการดำเนินงานหลักความรับผิดชอบ ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า ด้านการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส และด้านการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม

2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี อายุ เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้าน 1-5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับการศึกษาผลการวิจัยพบว่า โดยรวม (Sig=0.51) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นไม่ต่างกันในประเด็นการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องกระทำอย่างครบถ้วน มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบัญญัติต่างๆ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน รวมทั้งการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ อริยา คำยา (2552 : 50-51) ได้ศึกษา กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า โดยรวม (Sig=0.12) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ

และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใสและเกิดประโยชน์
 ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิด
 ร่วมกันวางแผน และร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า
 ประสิทธิภาพในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับ ชวนชื่น
 สัตตะพันธ์ (2551) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธร จังหวัดกระบี่
 ผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธร จังหวัดกระบี่ อยู่ใน
 ระดับมาก

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่มีเพศ ระดับชั้นยศ
 อายุ ประสิทธิภาพการทำงาน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
 ผู้วิจัยนำรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ข้อ เพื่อนำมาเสนอแนะ ดังต่อไปนี้
 - 1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินความพึงพอใจของประชาชน
 ในการให้บริการ ($\bar{X}=1.90$)
 - 1.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการ
 จัดซื้อ จัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.16$)
 - 1.1.3 การดำเนินการต่างๆ มีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความเสมอภาค
 ของประชาชน / สังคมโดยรวม ($\bar{X}=2.45$)
 - 1.1.4 มีการแจ้งข้อมูลการทำสัญญาหรือการว่าจ้างและการกำหนดวันเวลา
 ที่จะตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X}=2.54$)
 - 1.1.5 การกระทำการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่เคารพและตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ
 ของประชาชน ($\bar{X}=2.54$)

ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ควรมีการประเมินระดับความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการ อย่างสม่ำเสมอ
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ควรมีการเปิดเผยหรือชี้แจงให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน และตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมควรตระหนักถึงการดำเนินการต่างๆมีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความเสมอภาคของประชาชน / สังคมโดยรวม

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่างๆและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้องโปร่งใส

1.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดทำแผนหรือรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อจัดจ้างข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อบัญญัติงบประมาณ วาระการประชุม มติการประชุม ให้ชัดเจนมากขึ้น

1.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการตรวจสอบผู้บริหารได้รับการเลือกตั้งมาอย่างสุจริต

1.2.4 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความพร้อมในการทำงาน และสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีค่าความถี่สูงสุด 5 ข้อ มาเป็นข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ผิดกฎหมาย

1.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน

1.3.3 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใด ๆ

1.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียงหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักนิติธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อที่จะได้ข้อคิดเห็นของประชาชนในด้านหลักการมีส่วนร่วมที่มีความละเอียดมากกว่านี้ หรือเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงเป้าหมาย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2548). การแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการปกครองเทศบาลไทย.
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กัลยา เนติประวัตติ. (2554). การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลัก
การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ: ศึกษากรณีสำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). หลักสถิติ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสารจำกัด.
- ขจร สุระป้อง. (2557). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงาน
โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เจริญพงษ์ วิญญูณรงค์. (2543). “ธรรมาภิบาล (Good Governance) เพื่อการสร้างระบบบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี,” วารสารเพิ่มผลผลิต. ปีที่ 2 : 3-7.
- เจนยูทธ์ อุ่นเจริญทิวสิน. (2553). ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉัตรยุพิน ป้ายเที่ยง. (2552). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาลตาม
การรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชวนชื่น สัตตะพันธ์. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรร
ทรัพยากร สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่สอดคล้องกับ พรบ. การศึกษาชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). ธรรมาภิบาล: การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วย
จริยธรรม. กรุงเทพฯ : น้ำฝน.
- ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ. (2542). มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles สัมมนาการทำ
งบประมาณระบบใหม่. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ.

- ดำรงศักดิ์ เฟื่องแก้ว. (2552). การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนาของสภาตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ทะเบียนราษฎร์, สำนักงาน. (2553). รายงานจำนวนประชากร. สำนักงานทะเบียนราษฎร์
ที่ว่าการอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม.
- ท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม, สำนักงาน. (2552). แผนพัฒนาอำเภอ. กองราชการส่วนตำบล
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- นพพล สุรนครินทร์. (2547). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง.
กรุงเทพฯ : ห้าแฉกแปดพริ้นต์.
- นันทพล พงศธรวิสุทธิ. (2552). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการ
บริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล
สันนาเม็ง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา ศรีสุข, ศิริจันทร์वंษ์ พงษ์นรินทร์. (2552). การจัดสมดุลการผลิตและการปรับปรุง
ประสิทธิภาพ การทำงานของคณงาน กรณีศึกษาบริษัท เดลต้า อิเลคโทรนิคส์
(ประเทศไทย)จำกัด (มหาชน). ปรินญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บวรศักดิ์ อูวรรณ โณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เบญจมาศ กงแก้ว. (2551). การวิเคราะห์ระดับธรรมาภิบาลในการดำเนินงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลแม่แรม จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวีง สุวรรณ. (2543). พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและ
สุขศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าฟ้าการพิมพ์.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2540). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาดไทย, กระทรวง. (2542). กฎหมายระเบียบและข้อบังคับ องค์การบริหาร ส่วนตำบล
(รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542). กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนส โตร์.

- ราชกิจจานุเบกษา. (พฤศจิกายน 2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. เล่ม 114ก ตอนที่ 48.
- วิศรา รัตนสมัย. (2543). การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2543). แผนการพัฒนาศึกษา ฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2540-2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วรญา จตุพัฒน์รังสี. (2553). การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาวดี สายขอ. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมเกียรติ เกียรติเจริญ. (2552). เทคนิคการทำวิจัย วิทยานิพนธ์ และ การค้นคว้าอิสระ มหาสารคาม : สารคามการพิมพ์.
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2550). “ธรรมาภิบาล (Good Governance),” วารสารครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู.
- สุวรรณ พิณदानนท์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). การปฏิรูประบบราชการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการปฏิรูประบบราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน.

- สำนักงานการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครพนม, สำนักงาน. (2558). [ออนไลน์]. รายงานสถิติ
 ประชากรและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558. [สืบค้นวันที่ 11
 ธันวาคม 2558]. จาก http://www.ect.go.th/th/?page_id=411.
- สุธรรม ส่งศิริ. (2547). การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา
 เทศบาลตำบลบ้านฉาง. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. (2545). กระทบงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี : การปกครองที่ดี.
 กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- อริยา คำยา. (2552). การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ระหว่างองค์การ
 ธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์การแตกต่างกัน. ค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานันท์ ปันยารชุน. ธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ. (2555). นานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการ
 บ้านเมืองและ สังคมที่ดี. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม. (2557). แผนพัฒนา
 ปีสาม พ.ศ. 2555- 2557. นครพนม : งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักปลัด
 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม.
- อรรถยา นรินทร์. (2552). สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Millet, J. D. (1954). **Bureaucracy and The Public**. New York: Basic Book.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. Tokyo : Harper International.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างถี่ถ้วน แล้วเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า มีสภาพสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ปรากฏในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครพนมจังหวัดนครพนม หรือไม่โดยเลือกลงในช่องหมายเลข โดยมีความหมายดังนี้

เลือกหมายเลข 5 หมายถึง มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล มากที่สุด

เลือกหมายเลข 4 หมายถึง มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล มาก

เลือกหมายเลข 3 หมายถึง มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ปานกลาง

เลือกหมายเลข 2 หมายถึง มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล น้อย

เลือกหมายเลข 1 หมายถึง มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล น้อยที่สุด

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม					
1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกกฎระเบียบข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้อง กระทำอย่างครบถ้วน					
1.2 มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบัญญัติต่างๆ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน					
1.3 มีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการ กระทำที่ผิดกฎหมาย หรือนอกอำนาจหน้าที่					
1.4 การดำเนินการต่างๆมีการคำนึงถึงความยุติธรรม และความ เสมอภาคของประชาชน / สังคมโดยรวม					
1.5 ชาวบ้านเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของ ตน					
1.6 การกระทำต่างๆ ของเจ้าหน้าที่เคารพและตระหนักถึง สิทธิเสรีภาพของประชาชน					
1.7 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่คำนึงถึงความถูกต้องชอบ ธรรมตามกฎหมาย					

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
1.8 การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นอิสระไม่อยู่ใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ					
2. หลักคุณธรรม					
2.1 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างซื่อสัตย์สุจริต					
2.2 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความประพฤติและปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม					
2.3 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง					
2.4 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาอย่างสุจริตไม่มีการซื้อเสียง					
2.5 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการเลือกตั้งมาโดยสุจริต ไม่มีการร้องเรียนใดๆ					
2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการฝึกอบรมส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่					
3. หลักความโปร่งใส					
3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน					
3.2 มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุหอกระจายเสียงหมู่บ้าน					
3.3 มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้งโดยผ่านสื่อต่างๆ					
3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน					
3.5 มีการแจ้งข้อมูลการทำสัญญาหรือการว่าจ้างและการกำหนดวันเวลาที่จะตรวจรับงานจ้างหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ					
3.6 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินความพึงพอใจของ					

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
ประชาชนในการให้บริการ					
3.7 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน การคลัง ข้อบัญญัติงบประมาณ วาระการประชุม มติการประชุม ให้ประชาชนได้รับทราบ					
4. หลักความมีส่วนร่วม					
4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาท้องถิ่น					
4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาตำบล กำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือการบริหารจัดการอื่นๆอย่างต่อเนื่อง					
4.3 มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน/ชุมชน					
4.4 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำโครงการ/ข้อเสนอจากการประชุมประชาคมหรือแผนชุมชนไปดำเนินการ					
4.5 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นคณะกรรมการติดตามประเมินผล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ					
4.6 มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชนหรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ					
4.7 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบแผนงานหรือโครงการต่างๆและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้อง โปร่งใสและเกิดประโยชน์					
4.8 ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา					
5. หลักความรับผิดชอบ					
5.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อผลการทำงาน และการตัดสินใจของคน					

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
	5	4	3	2	1
5.2 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของตน					
5.3 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมชี้แจงและยอมรับที่ถูกตรวจสอบในการกระทำของตน					
5.4 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมที่ถูกตรวจสอบและชี้แจงเหตุผลในการกระทำของตน					
5.5 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ปัญหาต่าง ๆ และแจ้งผลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการร้องเรียน					
5.6 มีความถูกต้องและความถี่ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเต็มที่ ที่มีความสามารถ					
5.7 มีการตรวจสอบข้อร้องเรียนและรายงานให้ผู้ร้องเรียนทราบอย่างรวดเร็ว					
5.8 มีการจัดการแก้ไขพฤติกรรมการทำงานที่มีปัญหา					
6. หลักความคุ้มค่า					
6.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำโครงการต่างๆและใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของประชาชน / ชุมชน					
6.2 องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นมีการดำเนินการต่างๆอย่างรวดเร็ว					
6.3 มีการจัดการดูแลถนน สิ่งปลูกสร้าง แหล่งน้ำอย่างดี					
6.4 ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มที่ ที่มีความสามารถ					
6.5 เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่ที่ความสามารถ					
6.6 ผู้บริหารทำงานอย่างเต็มเวลาและรวดเร็ว					
6.7 เจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาและรวดเร็ว					
6.8 มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่					
6.9 มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและบัญชีและรายงานผลการตรวจสอบ					
6.10 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้จ่ายเงิน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

1. หลักนิติธรรม

.....
.....
.....

2. หลักคุณธรรม

.....
.....
.....

3. หลักความโปร่งใส

.....
.....
.....

4. หลักความมีส่วนร่วม

.....
.....
.....
.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....
.....
.....
.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การหาผลรวมและค่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

เนื้อหา	ข้อที่	คะแนนของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
หลักนิติธรรม	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
หลักคุณธรรม	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	ข้อที่	คะแนนของ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					
		1	2	3			
หลักความมีส่วนร่วม	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
หลักความรับผิดชอบ	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
หลักความคุ้มค่า	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item- Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
A1	160.3000	361.1828	.2636	.8671
A2	161.0667	354.6161	.2741	.8651
A3	160.8333	355.7989.8657	.2469	.8657
A4	162.0667	352.8230.8653	.2783	.8653
A5	161.0667	378.2713	.2706	.8762
A6	161.5000	376.9483	.2433	.8768
A7	160.9000	351.9552	.3293	.8639
A8	160.1667	356.4195	.4340	.8625
B1	160.5333	354.8782	.2985	.8644
B2	160.1000	363.8172	.2515	.8653
B3	160.5667	358.8747	.3056	.8642
B4	159.8333	367.3161	.2500	.8664
B5	159.9000	353.3345	.5137	.8613
B6	159.5667	363.9092	.2639	.8650
C1	159.6000	363.0069	.2793	.8648
C2	159.6333	362.3092	.2871	.8646
C3	159.4667	363.9126	.2572	.8650
C4	161.5333	349.9126.8638	.8638	.8638
C5	161.1333	351.2920	C.3025	.8647
C6	162.1000	359.7483	.2804	.8670
C7	160.6000	374.0414	.2565	.8694
D1	160.7667	362.6678	.2550	.8650
D2	160.4000	356.8000	.4764	.8623
D3	160.1000	351.6793	.5023	.8610
D4	160.2333	344.1161	.5873	.8587
D5	161.2333	349.5644	.3721	.8629

Item	Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Item- Total Correlation	Corrected Alpha if Item Deleted
D6	161.3667	362.6540	.2974	.8697
D7	160.1667	346.0747	.8507	.8577
D8	160.2333	356.6678	.4149	.8627
E1	160.0667	352.5471	.5610	.8608
E2	159.9667	355.9644	.4542	.8623
E3	159.8333	359.4540	.4626	.8630
E4	160.1333	353.1540	.4738	.8616
E5	160.6000	350.3862	.3393	.8637
E6	160.4333	357.7023	.2979	.8670
E7	160.4333	343.4264	.6298	.8581
E8	160.7667	347.7713	.3560	.8635
F1	159.9000	349.6103	.6684	.8594
F2	160.0000	350.0000	.7201	.8592
F3	159.8000	355.4069	.4945	.8619
F4	159.9333	363.788	.2542	.8652
F5	159.8333	357.6609	.4008	.8630
F6	160.0000	357.7931	.5073	.8624
F7	160.1000	345.6793	.6049	.8589
F8	161.1333	335.3609	.5448	.8585
F9	160.3667	344.6540	.6898	.8579
F10	160.6667	342.9195	.4791	.8604

หมายเหตุ

1. N of Cases = 30.0

2. N of Items = 47

3. Alpha = .8863

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รค.รปศ. ๖๐๐๙๕/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณณัติ สารวรรณิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอุรุษยา ไชยบิล รหัสประจำตัว ๕๖๔๒๖๐๐๑๐๔๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาต)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๕๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๕๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รต.รปค ๖๐๐๙๕/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสว่าง บรรหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอุรษา ไชยบิล รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๘๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๓๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๓๒๓๕๕๕

ที่ รศ.รปศ ๖๐๐๙๕/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณก่อกษาปณ์ ภูปัดัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอุรุษยา ไชยบิล รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๘๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๕๓-๓๖๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๕๓-๓๖๒๓๕๕๕

ที่ รศ.รปศ ๑๐๐๙๖/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ด้วย นางสาวอุรุษยา เขยบล รทสวระจาทว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๔๐๕ นกทษาบรณญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาต ให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่เป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

แก่เพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภูภาพร ภูภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

ที่ รต.รปศ ๖๐๐๖๖/๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ด้วย นางสาวอุรุษยา ไชยบิล รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๘๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าหาทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน ๑๖๘ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๓๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๓๗๒๓๕๕๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวอุระษา ไชยบิล
วัน เดือน ปี เกิด	27 ธันวาคม 2521
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ 60 หมู่ 6 ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ประวัติการทำงาน	ปฏิบัติงานในตำแหน่ง บุคลากร ระดับ 5 องค์การบริหาร ส่วนตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรการบริหารธุรกิจ สาขาการบริหารงานทั่วไป สถาบันราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2559	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม